

VEAIC MOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

În pagina a 6-a:

PREDISPOZIȚIE LA ACCIDENTE?

DIN SUMAR :

- Șosele colorate • Cum simțim timpul • Un S.O.S. care n-a fost auzit • Cel mai nou combustibil: apa! • Cura de lămii • Ce tip de siluetă avem? (1)

UN IMPERATIV AL ZILELOR NOASTRE

Intr-o convorbire avută zilele trecute cu un ziarist român, dl. Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U., și-a exprimat prețuirea sa pentru inițiativa luată de guvernul român de a înscrie pe agenda Adunării Generale punctul privind creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării dintre toate națiunile, în promovarea dreptului internațional în relațiile dintre state. Dezbaterile și adoptarea în unanimitate de către Adunarea Generală a O.N.U. a rezoluției elaborate de țara noastră, în colaborare cu alte 31 de țări, a dovedit largă adeziune la această inițiativă, care s-a bucurat de multe comentarii elogioase. De aceea și secretarul general al O.N.U. a ținut să sublinieze: „Doresc să-mi exprim recunoștința și aprecierea pentru sprijinul acordat de guvernul și poporul român eforturilor O.N.U. de a menține pacea și securitatea internațională”.

Intr-adevăr, noua inițiativă românească din cadrul celui mai reprezentativ for internațional, reflectând o dată mai mult atașamentul țării noastre față de O.N.U., față de țelurile și obiectivele înscrise în Cartă — are profunde rațiuni de ordin politic și răspunde unei nevoi reale și stringente. Experiența de mai bine de un sfert de veac de la înființarea O.N.U. dovedește cu tot mai multă acuitate necesitatea creșterii rolului organizației în viața publică internațională, în

concordanță cu aspirațiile de pace, securitate, libertate și progres ale tuturor națiunilor. Adică tot așteptate imperative care cer ca O.N.U. să fie un for de dezbateră temeinică, riguroasă și democratică a celor mai importante probleme internaționale, un cadru de cunoaștere și armonizare a pozițiilor statelor membre, un laborator de pregătire a unor soluții realiste, echitabile și reciproc avantajoase. Numai astfel se pot crea într-adevăr condițiile pentru izbînda eforturilor care urmăresc edificarea unei păci autentice, pentru eliberarea omenirii de coșmarul provocat de atîția ani de tensiune sau conflicte, pentru o lume mai dreaptă care — inspirată exclusiv din etică și condusă de legalitate — să ofere tuturor popoarelor posibilitatea unei tot mai mari propășiri materiale și spirituale.

Intreaga evoluție a lumii postbelice atestă că marile probleme internaționale nu-și pot găsi soluția fără participarea tuturor statelor la opera de pace și cooperare. Ea confirmă pe deplin justetea liniei generale externe promovate de partidul și statul nostru. Intr-adevăr, așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Problemele care confruntă omenirea pot fi soluționate dacă la rezolvarea lor, la viața internațională vor participa, cu drepturi egale, toate statele — mari, mijlocii sau mici — și își vor spune cuvîntul toate țările lumii”.

grație căruia asfaltul poate căpăta orice culoare a spectrului.

Specialiștii au numit noul amestec dorsil. Acesta se prezintă sub formă de granule de sticlă cristalizată. El poate rivaliza în rezistență cu granitul și are, de asemenea, calitatea de a fi ușor, rezistent la uzură și poros, calitate atât de necesară la frînarea cauciucurilor. În plus, dorsilul reflectă foarte bine lumina, îndeosebi noaptea, ceea ce creează un efect fosforescent.

Uzina experimentală a institutului pune acum la punct un dispozitiv industrial experimental pentru producerea dorsilului. La început, noul adaos luminos al asfaltului va fi folosit pentru indicarea liniilor de demarcație a pasajelor de nivel, răscrucilor, trecerilor pentru pietoni etc. Se știe că vopsea obișnuită e ștersă ușor de roțile mașinilor și e spălată de ploaie de parcă ar fi ștersă cu o gumă imensă. Dorsilul nu are însă decît de cîștigat de pe urma frecării, întrucît devine tot mai vizibil și mai clar.

Prima încercare a noului tip de asfalt a fost făcută în orașul Frunze, unde patru sute de metri pătrați de șosea asfaltată sînt acum „căptușiți” cu sticlă cristalizată de un alb imaculat...

PROBLEME ȘI SOLUȚII

În urma „cirtifei”

Tunelul e curat, de parcă ar fi fost măturat. Șinele strălucitoare așteaptă să treacă prima garnitură. La semicentenarul Uniunii Sovietice constructorii metroului moscovit se prezintă cu o nouă linie de 8,1 km. Cînd va fi dată în folosință, rețeaua capitalei va depăși 150 km, iar numărul stațiilor se va apropia de 100.

Ceea ce pare însă o încununare este de fapt un început. Metroul se prelungește în afara orașului, pînă la Sciukino și la Tușino, aeroportul devenit celebru pentru paradele aeriene. Deocamdată, viitoarea gară „Sciukinskaia” nu e decît o uriașă groapă, în care se deschid două guri întunecoase: intrările în cele două tuneluri pe care „TȘ-59” le sapă și betonează în același timp, îndreptîndu-se spre oraș. Această „cirtifă”, cum a fost alintată, înlocuiește o brigadă de 20—30 de muncitori. Ea se prezintă sub forma unui uriaș cilindru de oțel cu diametrul de 6 m, prevăzut cu mecanisme de apucare, instalații hidraulice, un mecanism de montare a prefabricatelor, motoare și cîteva sute de metri de cabluri, cîntărind laolaltă 130 de tone. Mașina forează tunelul și-l căpтуșește pe loc cu inele de beton, de 60 cm lățime, atît de bine unite între ele încît „cusătura”, cum spun specialiștii, nici nu se observă. Această nouă metodă și-a făcut debutul chiar acolo. Tronsonul experimental înaintază spre Moscova cu 60—92 m pe lună, viteză care va spori ulterior.

„TȘ-59” lasă în urma ei un tunel finisat, care nu mai are nevoie nici de izolație hidrofugă. Înaintarea ei nu implică riscul scufundării solului deasupra tunelului, incident care poate sta la originea unor catastrofe. De aceea, în viitor va putea săpa și în teren construit la suprafață.

Cum experiența este de pe acum socotită a fi reușită, „cirtifă” a început să lucreze la metroul din Tbilisi și la conducta de apă de la Stavropol. În plus, a și fost achiziționată de Canada, S.U.A., Franța și alte șapte țări.

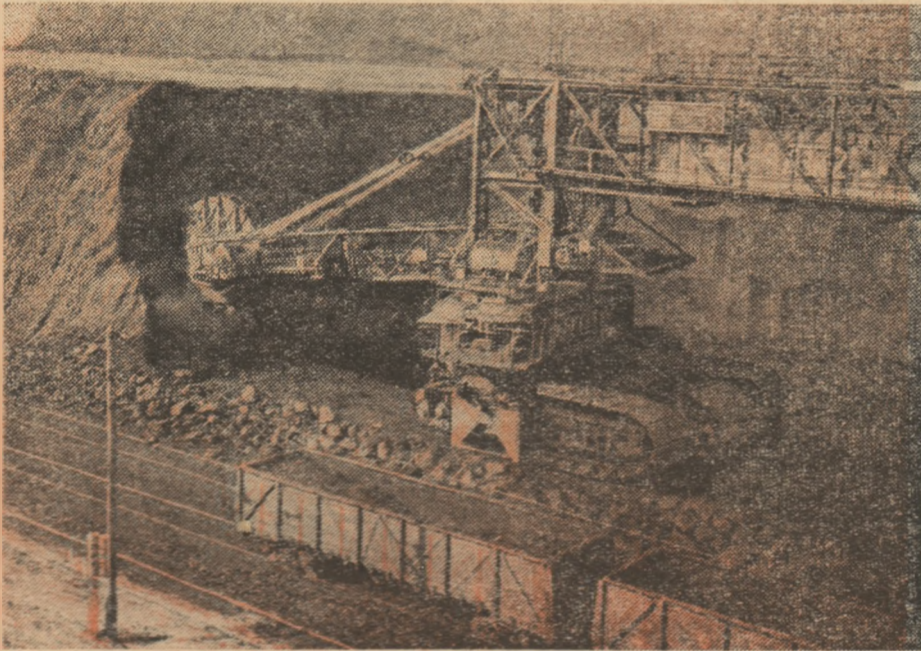
LA ORDINEA ZILEI

Agricultura făcută de la înălțime

Sînt mii de ani de cînd omul a îngropat în pămînt primul grăunte și tot de atunci dăunătorii și buruienile „atacă” mereu recolta. Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură a calculat că pierderile anuale de cereale însumează pe glob 80-85 milioane de tone, din care 30-35 milioane de tone sau 6 la sută din totalul recoltei sînt distruse de dăunătorii și boli. Și totuși, în ultimele patru decenii recolta de grîu (principală cultură agricolă) la hectar în țările dezvoltate a sporit de peste două ori. Acest spor se datorește indiscutabil îngrășămintelor minerale și chimicalelor.

Tot în acest răstimp s-a constatat că efectul substanțelor chimice este mai mare dacă ele sînt împrăștiate la termene optime. Ingrășarea suplimentară a culturilor de toamnă, de pildă, este mai eficientă în perioada înspicării sau înfrățirii cînd se dezvoltă intens masa verde a cerealelor; bătălia cu insectele trebuie dată mai ales în perioada înmulțirii lor sau vara. Dacă aceste operații se fac concomitent pe suprafețe întinse eficiența lor e maximă. De aceea este tot mai mult prețuit ajutorul aviației. De altfel utilizarea acesteia mai are și un alt aspect. Ea permite realizarea unor mari economii de mină de lucru. În U.R.S.S. un avion de tip „AN-2”, de pildă, pulverizează într-o oră chimicale pe o suprafață de 40-50 de ori mai mare decît aceea pe care o poate cuprinde în același interval de timp o stropitoare cu tracțiune mecanică.

Avînd în vedere cele de mai sus vom înțelege foarte ușor de ce aviația agri-

O mie de tone de cărbune pe oră! Excavator pășitor intrat în funcțiune la mina de cărbune sub cerul liber de la Ekibastuz (R.S.S. Kazah)

colă este tot mai mult utilizată în toate țările dezvoltate, iar parcul ei se cifrează — la scara întregului glob — la circa 18.000 de aparate.

Condițiile de lucru pentru piloții din aviația agricolă nu sînt însă de fel ușoare. Pentru a asigura o cît mai mare rentabilitate lucrării solului, în unele țări se permit zboruri pînă la 1—2 metri de sol și un viraj de 60 de grade, ceea ce amintește însă mai degrabă de acrobatică și pune de multe ori în primejdie viața piloților. Pe de altă parte, aparatele trebuie să decoleze și să aterizeze de 40—50 de ori pe schimb. O bună parte din timp se pierde, însă, cu in-

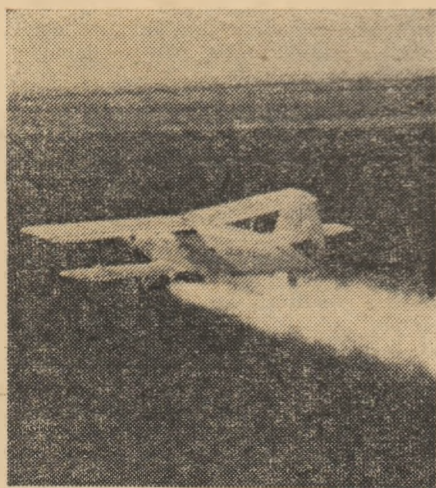
Pentru aceste motive și altele, pentru viitor se preconizează acum lucrarea automatizată și din aer a solului și aparate de zbor care să nu depindă de aerodromuri. Ba s-a și imaginat un agregat agricol alcătuit dintr-un mijloc de transport terestru prevăzut cu o platformă de decolare-aterizare pentru avioane cu decolare verticală. Comanda sistemului ar fi montată pe o platformă de unde un operator ar determina, ajutat de un computer, regimul optim de lucru. Avionul ar fi, de asemenea, pilotat automat și alimentat cu energie printr-un cablu direct de pe sol. Întreg sistemul — terestru și aerian — n-ar fi mai voluminos decît un camion cu remorcă și ar putea transporta o rezervă de combustibil și substanțe chimice suficiente pentru o zi de lucru.

COMUNICAȚII

Șosele colorate

Să încercăm să ne imaginăm pe Aleea trandafirilor asfalt de culoarea trandafirilor, pe Aleea Crizantemelor asfalt de culoarea acestor gingașe flori. Un oraș străbătut de magistrale albe, albastre, verzi. Viziune de roman științifico-fantastic? Nu.

Căci, la cererea Direcției tehnice a Sovietului din Moscova, Institutul de cercetări științifice în domeniul sticlei a elaborat un nou adaos pentru asfalt,

cărcarea materialelor în avion. În sfîrșit, nu poate fi neglijat nici faptul că avioanele agricole trebuie dirijate de pe sol.

calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală
calitatea actuală

Desen de Andrei Nekrasov

Un S.O.S. care n-a fost auzit

Alte file din dosarul, redeschis, al dirijabilelor

Cursa se apropia de sfârșit. După câteva ore, prin picla alburie a zorilor urmau să se ivească punctele de reper ale portului New York: mai întâi o stație uriașă, apoi coloșii de piatră din Manhattan. Deodată însă era întineric. Întineric beznă și furtună.

„Phoebus” nu era un vas mare și vântul îl zgâlțâia puternic. Pe puntea de comandă se aflau numai căpitanul și timonierul. Totul era în ordine, nimic nu prevestea evenimente ieșite din comun...

Dirijabilul s-a ivit pe neașteptate. Mai întâi, printr-o spărtură a norilor joși, s-a văzut licărind lumina unor hublouri, apoi căpitanul a deslușit trupul uriaș al dirijabilului. Dar acesta a dispărut tot așa de repede cum se ivise. După câteva minute luminile lui au apărut însă din nou, de astă dată mult mai jos, aproape de apă. Bănuind că ceva nu era în regulă, căpitanul și-a îndreptat nava spre dirijabil.

Curând, din beznă nopții s-a ivit un corp enorm cutundat pe jumătate în mare. Prin bordaj răzbăteau ici-colo fragmente din scheletul aparatului. Reflectorul de pe „Phoebus” a luminat pentru o clipă pe bordajul mutilat o stea albă într-un cerc albastru și inscripția „U.S. NAVY”. Cum întineric și ceața îngreunau căutările, marinarii au putut culege din apă numai patru inși care pluteau printre sfărâmiurile dirijabilului. Supraviețuitorii erau ofițerul secund Herbert Wiley, doi marinari și radiotelegrafistul. De la ei s-a aflat că dirijabilul căzut în ocean era „Akron”.

Ceața coborise atât de mult, încât acum atingea catargul. Dirijabilul pe jumătate scufundat era dus de curent. Privindu-l cum dispărea în picla groasă, căpitanul Wiley se întreba: „Ce s-a întâmplat?” Dar nu putea găsi singur răspunsul.

Ultimele clipe

Cu numai șase ore înainte, dirijabilul luase startul de la baza Lakehurst, din statul New Jersey. Cum plafonul de nori era foarte jos, la numai 90 de metri deasupra pământului, comandantul dirijabilului, McCord, a străpuns stratul de nori și, urcând la 360 metri, a pornit spre Philadelphia. Misiunea era ușoară: echipajul trebuia să verifice modul de funcționare a stațiilor de radio de pe țărm. În afară de cei 69 de membri ai echipajului, la bordul aparatului se mai aflau șapte călători. Între care contraamiralul W. Moffet, președintele Comitetului de aeronautică, căpitanul de rangul 3 F. Barry, comandantul bazei Lakehurst și alți ofițeri superiori.

După ce a survolat Philadelphia, dirijabilul s-a îndreptat spre sud. Dar cum în direcția aceea cerul era brăzdat de fulgere, căpitanul McCord a ordonat ca aparatul să vireze spre est și a coborât de la 600 de metri la 480 metri. Uscatul și marea erau învăluite în ceață; numai ici-colo licăreau luminile unor orașe. Apoi fulgerele care brăzdau orizontul spre sud au început să se zărească și spre vest. Se apropia o furtună.

În jurul orei 10 seara, cînd „Akron” a trecut peste linia țărmului și a început să zboare deasupra oceanului furtuna se și dezlănțuise. Dirijabilul era zgâlțâit rău. Timp de circa o oră a zburat spre est, după care s-a întors. Pe la miezul nopții a ajuns iar deasupra țărmului, dar apoi a pornit din nou deasupra oceanului, luînd direcția sud-est. În diversele compartimente ale dirijabilului domnea atmosfera de lucru obișnuită pentru acest fel de aparate și nimeni nu bănuia că marea majoritate a celor aflați la bord își trăiau ultimele clipe. După jumătate de oră, din cauze necunoscute, dirijabilul a început să piardă vertiginos din înălțime.

Deși căpitanul a dat ordin să fie a-

runcat în mare balastul, coborîrea, care părea mai degrabă o cădere, a continuat. La 210 metri a fost aruncat și balastul de rezervă din cisternele de la prova și pupa...

Treptat-treptat căderea s-a încetinit și, în cele din urmă, acul variometrului a început să se miște. Călătorii s-au mai calmat puțin. Curînd „Akron” a urcat iar la vechea altitudine.

Dar furtuna nu se potolea. Rafalele de vînt izbeau furioase uriașul trup al dirijabilului. La fiecare fulger, totul se lumina înăuntru cu o lumină ireală, cadaverică. La un moment dat, o rafală cumplită a zguduit aparatul și direcția inferioară a încetat să mai funcționeze; se rupseseră cablurile. Drept care s-a dat alarmă generală. În acest timp Wiley se afla în partea dreaptă a cabinei de comandă, iar căpitanul McCord, comandantul dirijabilului, în stînga ei.

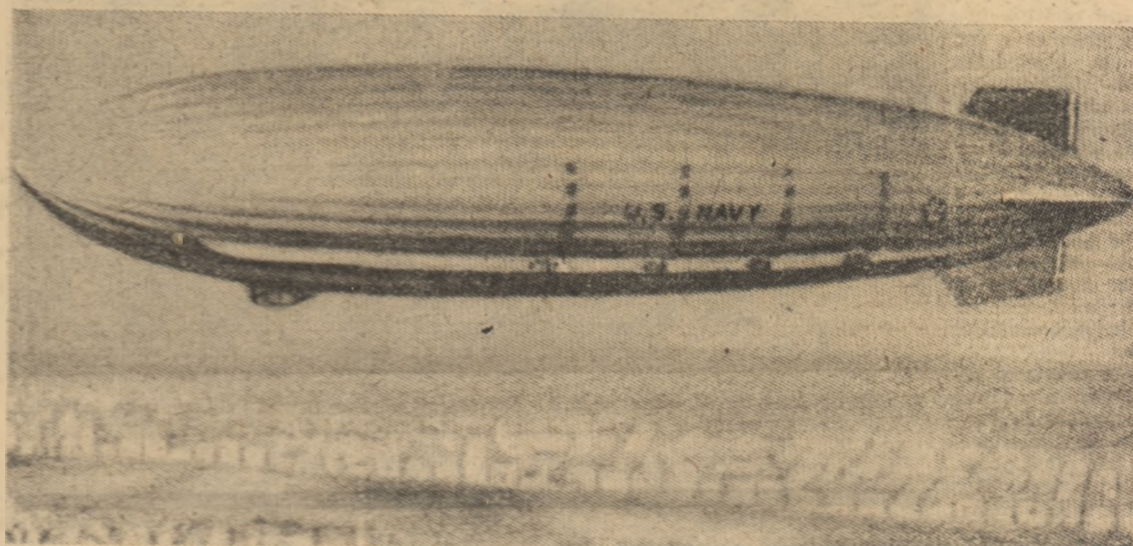
În cele din urmă, cu eforturi uriașe, echipajul a izbutit să mențină aparatul la o anumită înălțime numai cu direcția superioară. Dar deodată s-a auzit un trosnet puternic, înăuntru dirijabi-

de de 3 spre 4 aprilie (1933 — n.n.), cel mai mare dirijabil american ZRS-4 „Akron” a suferit o avarie și s-a scufundat la 30—35 kilometri est de coasta statului New Jersey și la 90 kilometri sud de intrarea în portul New York.

Un nume cîndva răsunător

De la aceste tragice evenimente s-au scurs aproape 40 de ani. Cu timpul, numele, cîndva mîndru și răsunător, de „Akron” a fost acoperit de uitare, încît cititorului de azi nu-i mai spune nimic sau aproape nimic. Și totuși construirea acestui dirijabil, scurta-i existență și dispariția au constituit multă vreme un subiect viu dezbătut de școlile și posturile de radio din toată lumea.

„Botezul” uriașului dirijabil ZRS-4 a avut loc la 8 august 1931, în orașelul Akron din statul Ohio, aflat la 50 kilometri depărtare de lacul Erie. Punctul culminant al ceremoniei a fost momentul cînd, trăgînd de un șnur, soția președintelui Hoover a deschis capacul

Nimeni n-ar fi crezut că giganticul dirijabil ar putea sfîrși tragic!

lului a căzut ceva și cirna a încetat definitiv să funcționeze. „Akron” a început să cadă vertiginos. Era evident că rezervoarele de la pupa pierdeau o mare cantitate de gaz.

Cînd navigatorul a țipat disperat că aparatul se afla la numai 90 metri altitudine, dederubt se zărea strălucind suprafața mării. Căpitanul McCord și Wiley au văzut-o în același timp.

Ceea ce a urmat s-a petrecut în numai câteva clipe. Cu glasul sugrumat de emoție, Wiley a mai izbutit să ordone ca echipajul și călătorii să se pregătească pentru izbirea de valuri. Dar aproape instantaneu a urmat o zguduitură cumplită. După ce s-a izbit mai întâi cu pupa de suprafața mării, „Akron” a luat contact cu apa și cu prova, după care întreaga-i masă de 180 tone s-a afundat în ocean. Apa care a năvălit în cabina l-a zvîrlit pe Wiley afară prin fereastra opusă. Ca să nu nimerescă sub corpul pe cale de a se scufunda al dirijabilului, el a început să înoate disperat spre a se depărta. La lumina orbitoare a unui fulger a văzut cum aparatul sfîrtecat și mult afundat în apă era luat de curent.

La scurt timp după aceea, Wiley a zărit luminile unei nave care se apropia și a început să înoate spre ea. Iar după circa 10 minute, întîmplarea i-a scos în cale o scîndură de care s-a agățat și în felul acesta s-a putut menține la suprafață pînă cînd a fost văzut și ridicat la bordul lui „Phoebus”.

A doua zi dimineața, agențiile de presă și ziarele au anunțat: „În noaptea

trapei dirijabilului lăsînd să iasă un stol de porumbei albi. Apoi au fost înălțări ultimii stîlpi de susținere din hala de construcție și „Akron” a rămas suspendat în aer. Era un spectacol impresionant. Karl Arnstein, constructorul-șef al firmei „Goodyear-Zeppelin” și autorul proiectului lui „Akron”, a lăcrimat chiar.

Căci doctorul Arnstein, unul din cei mai de seamă ingineri ai firmei germane „Zeppelin”, construia și în America dirijabile cu schelet rigid. Mai mult, mersese chiar mai departe decît colegii lui din Europa. Atît de departe, încît multe principii și soluții aplicate de el sînt și acum valabile. În această privință Arnstein a fost mult ajutat de heliu.

Într-adevăr, spre deosebire de dirijabilele europene, umplute cu hidrogen, substanță inflamabilă, americanii utilizau heliul, gaz neinflamabil. Își puteau permite acest lux, întrucît toate sursele de heliu se aflau atunci în statul Texas datorită calității amintite a heliului, cele opt motoare ale lui „Akron” au putut fi instalate în fuzelaj. În același timp, noului dirijabil i se aduseseră și alte câteva inovații, între care și amplasarea unui hangar pentru cinci avioane în corpul aparatului. În sfîrșit, pentru prima oară în lume, la confecționarea rezervoarelor de gaz ale dirijabilului a fost folosit un material sintetic.

„Akron” era un aparat militar, încît — pentru a se putea apăra împotriva avioanelor de vîntătoare — se proiecta instalarea în partea superioară a fuze-

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj r

lajului, sub pînțele și în extremitățile de la pupa și prova, a unor tunuri cu tragere rapidă.

Dirijabilul avea o splendidă formă aerodinamică; numai nacela de pilotaj ieșea în afară. Toate celelalte compartimente de serviciu sau locuit se aflau în interiorul fuzelajului; un mare număr de cabine, o stație electrică și una de radio, laborator foto și chiar o cancelarie. Principalele puncte ale navei aeriene erau legate printr-o linie telefonică. Pe scurt, „Akron” era un dirijabil uriaș, iar descrierea lui ar ocupa un tom voluminos.

În aprilie 1933, în preajma catastrofei, „Akron” se afla în culmea gloriei.

Ancheta în impas

Navele de salvare și hidroavioanele trimise la locul catastrofei n-au mai găsit nimic, în afară de mici sfărîmături din corpul dirijabilului; în plus, ceața deasă îngreuna mult cercetările. În zilele următoare au fost pescuite câteva cadavre, între care și acelea ale căpitanului McCord și contraamiralului Moffet. Abia după două săptămîni au putut fi ridicate la suprafață câteva fragmente mari din fuzelaj.

Anchetarea cauzelor și împrejurărilor catastrofei a fost făcută simultan de două comisii: una a departamentului Marinei și alta a Congresului. Dar ele n-au putut avea la îndemînă decît mărturiile celor patru norocoși supraviețuitori și câteva sfărîmături ale aparatului. Supraviețuitorii au putut însă reconstitui numai o parte din tragedie, iar relatările lor, ori-

cum subiective, au fost înrîurite de emoții și de șocul suferit în noaptea fatală după ce fuseseră zvîrliți în mare și auziseră strigătele deznădăjduite, cutremurătoare ale celor care se înecau.

Din noianul de amănunte, în cea mai mare parte inutile, aflate de comisiile de anchetă, se pare că cel mai prețios a fost următorul: unul din cei trei membri ai echipajului care supraviețuiseră a declarat că, înainte de a se da alarma generală, văzuse două fragmente din coada aparatului care ieșiseră în afară și se îndoiseră. Putea fi un fir de care, agățîndu-se, comisiile ar fi ajuns poate la lămurirea cauzelor catastrofei, ar fi constatat, eventual, că aparatul nu fusese destul de solid construit, că parte din calcule fuseseră inexacte.

Dar în acest caz ar fi putut fi găsită vinovată compania „Goodyear-Zeppelin” care construise dirijabilul. Și dacă ancheta ar fi mers pe acest fir, firma s-ar fi aflat într-o situație dificilă. Mai ales că, cu două săptămîni înainte de catastrofă, fusese lansat „Macon”, un confrate al lui „Akron”. Guvernul investise sume uriașe în programul de construire a dirijabilelor, încît lucrurile ar fi luat o turnură neplăcută și pentru o seamă de protectori ai companiei „Goodyear”. Pe scurt, intenționat sau nu, versiunea fragmentelor deteriorate din carcasa n-a fost luată în seamă. Deși se pare că tocmai această împrejurare a jucat un rol fatal.

V. Șainer

(Va urma)

INTERVIU

Mereu alta, mereu aceeași

Sintem în plină perioadă Dina Cocea. La cele două recente aniversări ale actriței s-a adăugat, zilele acestea, evenimentul „Pădurii”, despre care se vorbește, se scrie, se telefonează, se telegrafiază.

— Sinteți femeia zilei — îi spun.
Ride: — E plăcut să îți femeia zilei — și ochii verzi („Cu ochi verzi ca leușteanul”) îi scripesc amuzat și ironic.

În „reședința” ei oficială, sediul A.T.M., (cînd spui A.T.M., spui Dina Cocea), prezența-i fermecătoare, de individualitate puternică, ce se transmite

Dina Cocea în „Pădurea”

în tot ce atinge, a alunșat orice rigiditate impersonală de instituție, impregnînd atmosfera cu o căldă feminitate, cu o intimitate distinsă de Mic Trianon. Sau mai degrabă și mai de la noi, de odăi ale domnișorilor de altădată.

— Spectacolul televiziunii cu „Pădurea” mi-a dat o mulțime de satisfacții. În primul rînd, sint bucuroasă că ei a coincid cu sărbătorirea pe plan mondial, din inițiativa U.N.E.S.C.O., a lui Alexandr Ostrovski, de la a cărui naștere se implinesc în primăvara viitoare 150 de ani. Am fost recent în U.R.S.S., unde se fac intense pregătiri în vederea apropiatei aniversări și am fost mîndră să le spun colegilor de acolo că noi am anticipat evenimentul. În al doilea rînd, „Pădurea” este o piesă la care am ținut foarte mult, pentru că păstrăm amintirea unei mari interprete, doamna Lucia Sturdza-Bulandra, una dintre ultimele amintiri despre această actriță extraordinară. Mi-au fost plăcute pînă și emoțiile inevitabile, deoarece e foarte greu să lupși cu amintirea unei mari interprete. A treia satisfacție a fost aceea de a juca în regia unei foste studente, Sanda Manu. Este pentru prima oară cînd lucrăm împreună, de data aceasta, însă, ea fiind profesoara și eu eleva. A fost o colaborare, cred, fructuoasă. Și în fine, a patra bucurie mi-a fost prilejuită de succesul piesei. S-au spus multe cuvinte bune, am primit telegrame, telefoane, scrisori. Spectacolul a readus piesa în actualitate.

— Dacă spectacolul n-ar fi fost fixat pe peliculă ați fi vrut să schimbați ceva

în interpretarea dv? Vă întreb pentru că de obicei actorii apreciază acest avantaj al teatrului față de film, care le dă posibilitatea să mai intervină asupra rolului de la spectacol la spectacol.

— Nu, de data aceasta nu. Piesa a fost lucrată foarte mult și scrupulos, s-au făcut multe repetiții, poate și de aceea am izbutit un rol pe care îl consider definitiv. Altfel, mi se întimplă și mie să vreau să mai schimb ceva, unele roluri pur și simplu le văd altfel după un număr de ani. De pildă cînd mi-am văzut medalionul realizat de Sică Alexandrescu la televiziune, mi-am spus că unele roluri le-aș face azi altfel. Chiar și pe acela al Elisabetei din „Maria Stuart”, unul dintre rolurile mele preferate. Raisa este un rol care m-a amuzat, pe care l-am jucat cu multă plăcere, poate și pentru că tîne de un gen pe care în ultimul timp nu l-am mai abordat.

— Este primul dumneavoastră rol din cel de al cincilea deceniu de teatru. Dar cu ce ați debutat?

— Știu că era o comedie ușoară și, mai ales, că îl aveam partener pe marele Timică.

— Și în film ați debutat tot alături de Timică, în „O noapte de pomină”.

— Acela a fost debutul în țară. Mai jucasem, însă, înainte într-un film francez. Mi-e dragă amintirea acelei „Nopti de pomină”, mi-a plăcut că am lansat un șlagăr, unul dintre puținele care au rămas: „Păstrează-mă doar pentru tine”. L-am auzit recent la radio în interpretarea Doinei Badea care, bineînțeles, îl cîntă ceva mai bine decît mine.

— Am văzut la Cinematecă „O noapte de pomină” și mă gîndeam ce vedetă născută de film vă anunțați acolo. Ce a intervenit apoi în relațiile dumneavoastră cu cinematograful?

— Nu știu exact. De exemplu, mi s-a spus că n-aș fi destul de fotogenică.

— ? ? ?
— De altfel nu sint singura dintre actorii noștri pe care filmul nu-i prea solicită. Dar să știți că televiziunea mă satisface în asemenea măsură, încît filmul nu mă prea interesează. Și nici chiar teatrul. Eu sint o actriță căreia nu-i place să joace mult timp un rol. Mă pasionează repetițiile, variația de genuri. Or, teatrul nu oferă această posibilitate, iar filmul nici atît. Plăcerea de a fi mereu alt personaj, precum și ritmul de lucru, mă apropie mult de televiziune. Apoi, puțința de a schimba mereu partenerii. Datorită televiziunii am reîntîlnit parteneri cu care n-am mai jucat de mult, alături de alții am jucat pentru prima oară. M-am întîlnit, de pildă, cu Ion Marinescu, cu Cornel Vulpe, cu Gilda Marinescu; cu Amza Pellea am jucat în piesa „Singurul martor” de frații Tur, un alt spectacol al televiziunii care a avut mare succes. Acest schimb frecvent de parteneri este înviator, stimulator.

— Acum, după patru decenii de activitate interpretativă, puteți spune că aveți un autor al dumneavoastră, care v-a lansat sau pe care l-ați lansat?

— În orice caz, un autor pe care l-am descoperit și căruia îi datorez un rol mare în „Doamna lui Ieremia” este Iorga. Chiar dacă a fost contestat ca autor dramatic, în această piesă trebuie să recunoaștem că e mare. Dintre scriitorii de azi, am jucat în piesele Luciei Demetrius și tocmai pregătım la televiziune „Întîlnire peste ani”. Dar, bineînțeles, port regretul, ca mulți alții, că nu avem dramaturgi care să scrie special pentru un actor. Așa că dacă imi doresc ceva pînă la sfîrșitul carierei,

Fără cuvinte

e să găsească un scriitor care să scrie un rol pentru mine.

— Un personaj care să fie aproape de personalitatea dumneavoastră cea de toate zilele?

— Nu știu dacă m-ar satisface să mă regăsesc într-un personaj pe scenă. Aș prefera să fie așa cum mă văd alții. Nu, hotărît, nu m-ar interesa absolut deloc un rol calchiat după mine.

— Și ce proiecte aveți acum, la un nou început de drum, ca actriță și ca președintă a A.T.M. — prezență vie în viața noastră teatrală?

— Piesa Luciei Demetrius, de care am mai amintit, piesă cu o soartă ciudată, care a fost tipărită dar n-a fost jucată. Iar în ce privește A.T.M.-ul, doresc, mă străduiesc să fie nu numai o prezență vie, ci și determinantă în mișcarea noastră artistică.

Iulia Scutaru

PRIM PLAN

Cealaltă profesie a Mariei Sagaidak

A ajuns la al patrulea film, deși nu este actriță profesionistă. Frumusețea, prospețimea, spontaneitatea ei atrag pe regișori. Iar Maria Sagaidak își spune: „Bine, numai de data aceasta — și pe urmă gata!” Dar... merge mai departe.

A debutat cu rolul Amparo în filmul lui Emil Loteanu: „Această clipă”. A fost descoperită în modul cel mai banal: pe stradă. Trecea — și a fost oprită: „Vreți să jucați într-un film?” De ce nu?... și-a spus. Și a încercat în timpul liber. Pe care îl are destul de drămuț, fiind candidată în matematică, specializată în probleme

Maria Sagaidak în „Ofițeri în rezervă”

de cibernetică, autoare a unor studii interesante publicate în cele mai prestigioase reviste sovietice de specialitate.

În „Această clipă” frumoasa matematiciană a interpretat rolul unei spaniole curajoase, pe care dragostea de patrie o aduce pe barcadele războiului civil din Spania.

După primul succes a fost solicitată de realizatorii filmului „Nuntă la palat” și „Ofițeri în rezervă”.

Recent a terminat filmările la „Pămint, post-restant”, pe care Veniamin Gorman l-a turnat în studioul „Gorki” din Moscova. Maria Sagaidak — de astă dată italiancă — interpretează rolul Gianinei, secretară a companiei „Evrica”, pe care o conduce agentul secret Lev Manevici. Eroina Mariei Sagaidak este o întrepridă militantă internaționalistă. Actrița-matematiciană este foarte încîntată de rol și de partenerul ei, Oleg Strijenov.

CINEMA

„Dragă mamă, eu sint bine”

Tînărul regișor vestgerman Christian Ziewer și-a închinat filmul de debut,

pe care l-a intitulat, ca pe un început de scrisoare, „Dragă mamă, eu sint bine”, vieții muncitorilor din R.F.G.

Personajul central al filmului este strungarul Alfred (rol interpretat de Klaus Ebert). În 1966 Alfred s-a angajat ca muncitor necalificat la o mare întreprindere și s-a stabilit la un cămin pentru burlaci. Alfred nu se plînge de viață; crainicul, care comentează acțiunea, se grăbește chiar să adauge că tînărul este foarte mulțumit cu „ce-i aduce ziua”. Dar, treptat, anumite nemulțumiri la fabrică și la cămin îl transformă într-un „fatalist” posac. După o ceartă cu maistrul, Alfred își pierde practic speranța de a fi promovat într-un post corespunzător calificării sale. Minia începe să-l cuprîndă, dar el nu știe încă ce să întreprindă.

Regizorul îl urmărește paș cu paș, arătînd convingător, prin acest caz, cum se maturizează conștiința muncitorilor, cum se naște solidaritatea muncitorească.

La început, muncitorii nu vor să-l înfrunte pe patroni, se tem de neplăceri, preferă să tacă atunci cînd o secție a fabricii își închide porțile, preferă să tacă și atunci cînd sint evacuați din cămin, de-a cărui clădire are nevoie nu se știe cine pentru nu se știe ce. Nu au prea multă încredere nici în conducătorii lor sindicali, pe care îi cred complici cu patronii. Dar într-o zi nu mai pot tăcea — și atunci izbucnește greva.

Filmul a fost realizat în numai douăzeci și șapte de zile. Dar filmările au fost precedate de o pregătire minuțioasă și îndelungată. Înainte de a lua aparatul în mînă, Christian Ziewer împreună cu autorul scenariului, muncitorul de 30 de ani Klaus Wiese, au studiat timp de doi ani mecanismul grevelor, făcînd lungi anchete printre muncitori, activiști sindicali, ucenici.

Interpreții sint chiar muncitori, o sută la număr, și în cursul filmărilor dialogurile au fost adesea modificate la propunerea lor.

Din punct de vedere formal, filmul, împărțit în patru capitole, cu dialoguri abundente și cadre statice, amintește de un telereportaj „pe viu”.

Presa vestgermană a primit bine filmul. „În fine muncitorii vorbesc pe ecran așa cum vorbesc și în viață” — notează, printre altele, cronicarul revistei „Der Spiegel”.

I. Inostranțev

REFLECTOR

■ Piesa dramaturgului englez John Osborne, „Luther”, va fi adaptată pentru ecran cu John Gielgud în rolul titular.

■ Ocupația Jeannei Moreau în noul ei film „Meduza” este ziaristica. Celebra actrița se inițiază în tainele acestei profesii sub îndrumarea regișorului Claude Berri.

■ Christiane Krüger, fiica celebrului Hardy (care, deși tată, ar mai putea juca cu succes roluri de june-prim), merge pe urmele părintelui său, consolidîndu-și poziția de vedetă internațională. Ea a fost distribuită de producătorul american Radley Metzger în filmul „Evita”, în care interpretează rolul titular, al Evei Peron, frumoasa argentiniană moartă în împrejurări misterioase acum două decenii.

■ Paul Newman este protagonistul noului film al regișorului John Huston, consacrat mișcării de eliberare din Irlanda.

■ În comedia „Ultimul metrou spre Saint-Malo”, Charles Aznavour interpretează un personaj plin de poezie și de căldură umană.

■ Exterioarele filmului spaniol „Bărbatul” — care-i are ca protagoniști pe Claudia Cardinale și Oliver Reed — sint turnate în Bulgaria. A venit astfel și rîndul spaniolilor să caute exterioare în altă parte, după ce, de ani de zile, pitorescul lor peisaj atrage cineaști din toată lumea.

arta
la arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta arta

PSIHOLOGIE

Există o predispoziție la accidente?

Cei mai mulți dintre noi au auzit spunându-se despre cineva:

— Zilele trecute a căzut pe scară și și-a rupt brațul. Acum câteva săptămîni s-a ars alit de rău cu undelemn fierbinte, încît a trebuit să se ducă să se panseze la policlinică. Iar anul trecut, luînd prea „scurt” o curbă, a intrat drept în turismul care venea din direcția opusă.

Prieteni și vecini se arată compătimitori, dar de pe poziții diferite: unii n-o scot, să zicem pe fata respectivă, din „zăpăcitate”, „distrată”, „neîndemnică” și, deși le e milă de ea, o și condamnă oarecum, atribuindu-i un dram de vină; alții o socotesc pur și simplu „ghinionistă”.

Aceste două atitudini corespund întrucîtva cu cele două teorii care împart psihologii, statisticienii și specialiștii în securitatea muncii în două ta-

— care poate fi deopotrivă malstrul, utilajul necorespunzător sau zgomotul prea puternic — predispune la accidente pe toți cei care lucrează în mediul respectiv. Imediat ce elementul de risc este îndepărtat, dispăre și predispoziția la accidente. În sprijinul acestei păreri este citat un caz petrecut într-o mare întreprindere de căi ferate. Un grup de 200 de muncitori sufereau mult mai multe accidente decît colegii lor. Psihologul chemat să-i examineze a găsit la ei numeroase trăsături psihice pe care le considera caracteristice pentru predispoziția la accidente și era pe punctul să-și publice rezultatele cînd șeful atelierului a fost transferat. Accidentele au scăzut brusc, iar în anul următor au fost aproape inexistente; în schimb s-au înmulțit rapid în secția în care fusese mutat șeful. Din păcate, nimeni nu a încercat să

Cauze simple (uneori) pot duce la consecințe extrem de grave

bere. În limbajul acestora „ghinion” se traduce prin „predispoziție la accidente”. Ideea unei predispoziții a apărut într-un studiu publicat în 1919 de doi statisticieni englezi, care constatarea că o mică proporție din muncitorii care lucrau în timpul războiului într-o fabrică de muniții „cumulasera” majoritatea accidentelor întimplite în întreprindere. Termenul a fost adoptat cîțiva ani mai tîrziu. Statisticienii actuali pretind însă că studiul respectiv s-a bazat pe o eroare. Pentru a explica de ce un mic număr de persoane suferă un număr mare de accidente nu-i nevoie să se presupună existența unei predispoziții. Accidentele nu se pot împărți egal. Probabilitatea, de care ascultă fenomenele din lumea noastră, le repartizează în așa fel, încît unii oameni le cad victimă mai des decît alții. Pentru a lămuri și mai bine lucrurile statisticienii dau drept exemplu similar jocurile de noroc la care nu toți jucătorii cîștigă, chiar dacă sînt la fel de pricepuși.

Cercetătorii în materie aduc și alte argumente împotriva predispoziției la accidente. Astfel, unii din ei au făcut studii despre accidente de circulație și au conchis că dacă tuturor celor care au produs accidente într-un rîstimp de cîțiva ani li s-ar retrage permisul de conducere pe aceleași număr de ani, proporția accidentelor s-ar micșora abia cu 4 la sută. În plus, această tactică ar elimina un număr mai mare de conducători siguri, dat fiind că există multe șanse ca cei care au avut tendința de a produce accidente într-o perioadă să-și recapete siguranța în perioada următoare. Vechea teorie mai are și un alt punct foarte vulnerabil: deși numeroase studii au încercat să descrie trăsăturile temperamentale caracteristice indivizilor predispuși la accidente, ele nu au reușit să se pună de acord. Astfel, un studiu susține că muncitorul predispus la accidente este reținut și pasiv, pe cînd un altul îl descrie ca impulsiv și prea întreprinzător.

În fața altor dovezi care infirmă teoria predispoziției înnăscute, o seamă de cercetători au lansat teoria „mediului”. După ei, un element al mediului

lămurească de ce era el un element favorizant al accidentelor.

Și mai mult interes a trezit însă teoria predispoziției „temporare” la accidente. Iată cum o descrie unul din susținătorii ei: „Sensibilitatea sau tendința la accidente este un fenomen trecător, care variază cu vîrsta, cu experiența, cu gradul de risc, cu ingestia de alcool sau medicamente și cu numărul alți factori temporari ori mai mult sau mai puțin permanenți care depind de situație, de personalitate și de starea de sănătate. În cursul vieții, aproape toți putem deveni și devenim chiar predispuși la accidente un timp oarecare”. Ce ne transpune în această situație periculoasă? Nu toate cauzele sînt evidente, dar stressul psihic este considerat de pe acum o cauză majoră. Psihologii afirmă că la indivizii echilibrați această predispoziție de scurtă durată este rezultatul reacției la un stress. În perioada respectivă devenim uituci, neatenți, nervoși etc. După trecerea crizei revenim la starea anterioară de perfectă adaptare la viață. Cercetări recente au adus dovezi în favoarea acestei teorii. Astfel, un studiu a arătat că numărul accidentelor și încălcărilor legii circulației este sensibil mai mare la conducătorii auto aflați în divorț: primele trei luni după încetarea acțiunii s-au dovedit a fi cele mai riscante.

Evident, stressurile, oricît de puternice, nu duc întotdeauna la accidente. Un accident se produce doar atunci cînd „o persoană vulnerabilă” ajunge într-o situație periculoasă”. Prin munca sau modul lor de viață unii oameni sînt expuși mai tot timpul la riscuri, pe cînd alții se întîlnesc rareori cu ele. Cînd trec prin starea de tensiune periodică, inerentă fiecăruia din noi, cei din prima categorie au mai multe șanse de a se accidenta.

Deși recunosc rolul esențial jucat de stressul psihic și de riscurile mediului, unii cercetători cred totuși și în existența unei mici categorii de indivizi, răspunzători de maximum 15 la sută din accidente care „flirtează sistematic cu nenorocirea”, cum se exprimă un psiholog. După părerea lor, predispoziția de lungă durată la accidente se în-

tilnește la persoane cu trăsături caracteriale negative ca: neîncrederea și brutalitatea, cu unele tulburări psihice sau nevrotice ori cu anumite defecte fizice. De exemplu, un autor a cercetat 127 de șoferi de taxi care avuseseră un număr neobișnuit de mare de accidente în care fuseseră izbiți din spate. El a descoperit că șoferii aveau un tip aparte de reacție, provocată de un timp de percepție prelungit și un timp de răspuns redus. Această combinație îi făcea să oprească mașina atît de brusc încît conducătorul din spate, cu reacție normală, nu-i putea imita. De asemenea, pare să fi fost găsită o relație între tensiunea arterială crescută și accidente de muncă.

Dar chiar dacă se admite existența unui mic procent de indivizi cu o predispoziție de lungă durată la accidente, îndepărtarea lor de pe șosele și de lîngă liniile de asamblare nu ar reduce semnificativ numărul accidentelor, spun specialiștii în domeniu. Înfin mai importantă este educarea întregii populații pentru a respecta normele de securitate a muncii și circulației.

GENETICĂ

O societate fără masculi

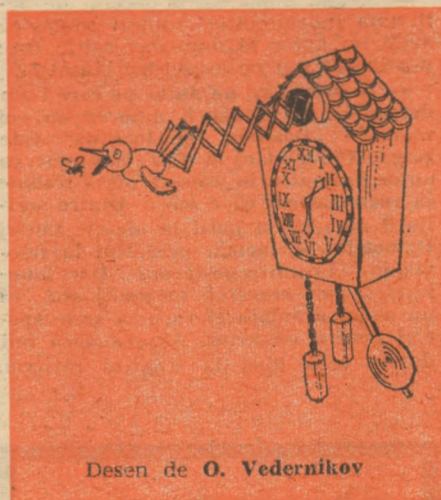
Reproducerea sexuată este o regulă la animalele evolute. Ea implică aprioric existența simultană a unor indivizi de ambele sexe. O specie cu reproducere sexuată în care să nu existe decît femele este deci „logic” imposibilă. Și totuși există câteva cazuri cînd natura contrazice logica. Căci pînă acum — și poate că se vor mai descoperi și alte cazuri — se cunosc patru specii de pești și câteva șopîrle care sînt unisexuate.

Cum se reproduc totuși aceste specii compuse exclusiv din femele?

Animalele unisexuate care trăiesc în America sînt cunoscute sub numele de Amazon Molly și Poeciliopsis. Ele trăiesc în riuri din regiuni tropicale, respectiv în Texas și în două state mexicane (Sonora și Sinaloa). Principala lor caracteristică e că sînt niște hibrizi: iau naștere anume din încrucișarea a două specii înrudite. Dar în timp ce hibrizii normali sînt sterili, aceștia se pot reproduce.

Însă numai această posibilitate de reproducere nu este suficientă spre a da naștere unei noi specii; într-adevăr, să presupunem că s-au format niște hibrizi fecunzi de ambele sexe și că ei se încrucișează. Ce caracteristici vor avea descendenții lor? Genetica formală este categorică: ei nu vor semăna cu părinții lor, intrucît vor avea, în măsuri diferite, caracteristicile celor două specii. Va apărea prin urmare o serie completă de descendenți, toți deosebiți, deci nu o specie nouă.

Dar tocmai pentru că legile geneticii normale nu se aplică la hibrizii unisexuați, a putut lua naștere specia lor.

Desen de O. Vedernikov

Să vedem, însă, cum se reproduc. Prin încrucișare — dar nu cu masculii din propria specie (care nu există), ci cu masculii din specii înrudite. Mai mult, și fecundarea care rezultă e anormală. Materialul genetic al masculului străin nu este încorporat; el este imediat respins, încît individul care ia naștere din fecundare nu ia nici unul din caracterele tatălui și este absolut identic cu mama (și, în consecință, în mod obligatoriu o femelă). Acest mecanism cu totul ieșit din comun permite femelei să aibă descendenți identici cu ea însăși.

Supraviețuirea speciei unisexuate este condiționată de prezența masculilor din speciile înrudite. De unde rezultă o re-

șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
șta știința știința știința și
știința știința știința știința
știința știința știința și
ștința știința știința știin
știința știința știința
știința știința

glementare automată a numărului de indivizi din speciile respective. Dacă femelele unisexuate devin prea numeroase, ele găsesc greu masculi străini spre a le „fecunda”: căci aceștia din urmă preferă femele din propria specie. Dacă femelele unisexuate sînt, dimpotrivă, prea rare, există mulți masculi străini spre a le fecunda, specia unisexuată se înmulțește și echilibrul dintre specii se restabilește.

Interesul pentru speciile unisexuate nu se explică însă numai prin împrejurarea că sînt niște curiozități, ci mai ales prin speranța că ele ar putea contribui la lămurirea unor fenomene fundamentale. Marea majoritate a specialiștilor consideră astăzi că mutațiile sînt motorul evoluției. Ei socotesc că modificarea accidentală a unei gene conferă individului care o poartă o superioritate asupra congenerilor lui; indivizii din descendența sa care vor poseda această nouă genă vor fi și ei favorizați. Treptat-treptat ei vor dobîndi superioritate asupra indivizilor care nu o au și, pînă la urmă, nu vor mai dăinui decît ei; specia va fi evoluat. Este un mecanism valabil pentru cele mai sumare ființe vii, ca microbii de pildă. Aceștia se reproduc într-adevăr identic cu ei înșiși. Eficacitatea procesului este mai mică însă în cazul reproducerii sexuate. Din acest punct de vedere, speciile unisexuate descrise mai sus au deci un avantaj. Femelele care le compun sînt toate identice; din punct de vedere genetic ele se reproduc ca organismele inferioare.

Ceea ce îi atrage pe naturaliști este însă, mai ales, altceva. O mutație se traduce printr-o modificare ușoară. Avantajul selectiv care rezultă este și el slab. Evoluția este deci lentă. Ea ar fi, însă, foarte accelerată dacă s-ar putea modifica un mare număr de gene. Comparînd un individ din specia hibridă unisexuată cu altul dintr-una din speciile înrudite se constată de fe ențe genetice considerabile, legate de aportul de gene al altor specii înrudite. Totul se petrece de parcă un individ din propria specie înrudită a suferit brusc un număr de mutații, situație foarte favorabilă pentru accelerarea evoluției.

Unul din cercetătorii care au studiat speciile unisexuate nu ezită să meargă chiar mai departe și să afirme că starea unisexuată s-ar stabili și s-ar întoarce la starea de specie sexuată. Lanțul ar fi deci închis; din cele două specii părintești normale ar ieși o nouă specie hibridă normală.

MATEMATICĂ
DISTRACTIVĂ

Era destul

să ne fi gîndit...

Numărul 369 poate fi prezentat și astfel:

$$369 = 3 \cdot 69 + 36 \cdot 9 - 3 \cdot 6 \cdot 9$$

În schimb alcătuirea unei mii din 8 opturi este cunoscută de toți cei care au vreo contingență cu matematica.

$$888 + 88 + 8 + 8 + 8 = 1000.$$

tennica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tel

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehn

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica tehnic

tehnica tehnica tehnica te

Și acum câteva relații matematice și imaginea lor în oglindă, ambele la fel de corecte.

$$12^2 = 144, \quad a \quad 21^2 = 441$$

$$13^2 = 169, \quad a \quad 31^2 = 961$$

$$112^2 = 12544, \quad a \quad 211^2 = 44521$$

$$113^2 = 12769, \quad a \quad 311^2 = 96721$$

$$122^2 = 14884, \quad a \quad 221^2 = 48841$$

$$13 \times 93 = 31 \times 39$$

$$14 \times 82 = 41 \times 28$$

$$23 \times 64 = 32 \times 46$$

$$34 \times 86 = 43 \times 68$$

Exemplele de mai jos ne arată cum, cu aceleași cifre sau numere, se pot efectua două operații aritmetice — adunare și înmulțire — fără ca cifrele sau numerele care exprimă rezultatele să se modifice.

$$19 + 37 = 56$$

$$1 \cdot 9 + 3 \cdot 7 = 5 \cdot 6$$

$$18 + 39 = 57$$

$$1 \cdot 8 + 3 \cdot 9 = 5 \cdot 7$$

$$29 + 38 = 67$$

$$2 \cdot 9 + 3 \cdot 8 = 6 \cdot 7$$

$$8^3 = 512 \quad 5 + 1 + 2 = 8$$

$$17^3 = 4913 \quad 4 + 9 + 1 + 3 = 17$$

$$18^3 = 5832 \quad 5 + 8 + 3 + 2 = 18$$

$$26^3 = 17576 \quad 1 + 7 + 5 + 7 + 6 = 26$$

$$27^3 = 19683 \quad 1 + 9 + 6 + 8 + 3 = 27$$

$$20 + 25 = 45 \quad 45^2 = 2025$$

$$30 + 25 = 55 \quad 55^2 = 3025$$

$$88 + 209 = 297 \quad 297^2 = 88209$$

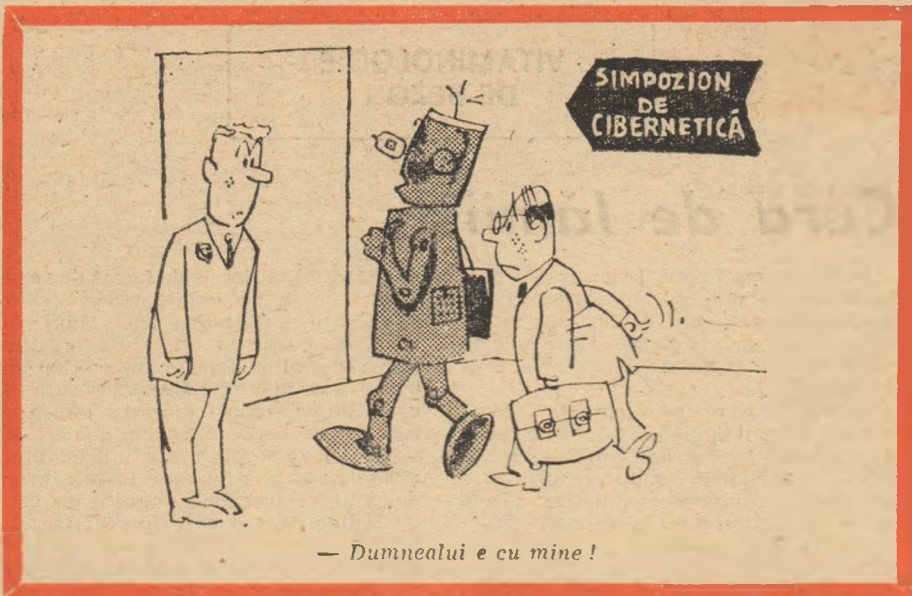
CHIMIE

Cel mai nou combustibil: apa!

Zi și noapte, pe uscat sau pe apă, în păduri și în deșerturi funcționează fără încetare mii de turle de foraj. Sute de milioane de tone de țitei sint pompate în conducte și transportate cu trenuri-cisterne și superpetroliere spre distilerii. Milioane de mașini așteaptă nerăbdătoare rația de benzină. O mare parte a acesteia se întoarce însă apoi pe pământ sub forma norilor de gaze de eșapament. Problema poluării capătă, de aceea, o însemnătate vitală.

Cu ce ar putea fi, însă, înlocuită atât de familiara benzină? Cu electricitate? Cu aburi? Automobilul electric, are, se știe, un mare defect: nu poate realiza viteze prea mari și nu are nici o autonomie satisfăcătoare, iar cel cu aburi cîntărește mult și ar impune schimbări radicale în construcția vehiculelor. Încît, deși pare un paradox, pînă acum, către sfîrșitul secolului XX, nu există încă un motor care să-l poată înlocui pe cel cu benzină inventat de Philippe Lebon în 1801!

Și totuși... Recent a apărut un nou

motor, de o construcție foarte asemănătoare cu aceea a motorului cu explozie, dar mai ușor și de dimensiuni mai mici. Esențialul este însă că gazele de eșapament ale acestui motor nu sint aproape de fel nocive. Ele conțin aproape numai vapori de apă și o cantitate extrem de mică de oxid de azot — de zece ori mai mică decît gazele de eșapament eliminate de cel mai modern, mai perfecționat motor. Combustibilul pentru noul motor este hidrogenul, gazul din a cărui ardere rezultă apă.

Cu excepția rezervorului, motorul de astăzi n-ar trebui modificat. În loc de un singur rezervor ar fi nevoie însă de două, unul principal pentru hidrogen lichid și al doilea, intermediar, pentru hidrogen gazos. Automobilul cu motor cu hidrogen n-a prins încă contururi, dar motorul a și fost construit, funcționează și confirmă toate ipotezele despre superioritatea lui. Iar birourile de proiectări au și început să proiecteze expresuri și superexpresuri cu hidrogen, pacheboturi transoceanice etc.

Dar noul motor nu-i pasionează numai pe constructorii de vehicule terestre. Există temerari care leagă și viitorul aviației de motorul cu hidrogen. Căci dacă un motor de automobil consumă într-o oră circa 10 litri de combustibil, unul de avion consumă câteva mii. Încît utilizarea hidrogenului în aviație, în afară de faptul că ar contribui la prevenirea poluării atmosferei, ar fi și mult mai economică decît alte categorii de combustibil. Apoi, cum e foarte ușor, avioanele ar putea lua la bord cantități

Hidrogenul promite să devină un combustibil universal, pentru toate mijloacele de locomoție

mai mari și în felul acesta și-ar spori de 1,5—2 ori lungimea zborurilor fără escală.

De altfel, nu e prima oară că specialiștii în aparate de zbor se gîndesc să folosească drept combustibil hidrogenul. Istoria aviației a consemnat, de pildă, această întâmplare. În dimineața de 1 decembrie 1783, zeci de mii de parizieni au putut urmări cum domnul Jacques Alexandre Charles, profesor la Conservatorul de arte și meserii, a zburat timp de aproape trei ore cu un balon umplut cu „aer combustibil”. Așa se numea atunci hidrogenul, des-

coperit în 1766 de fizicianul și chimistul englez Henry Cavendish. Navigația aeriană a utilizat noul gaz mai bine de 150 de ani, el a umplut primele baloane zburătoare și giganticele dirijabile de mai tîrziu. Astăzi, hidrogenul trece din era navigației aeriene în era cosmonauticii ca un combustibil foarte rentabil pentru rachete.

Mai mult, specialiștii leagă tot mai des numele hidrogenului de viitorul unor ramuri ale științei și tehnicii. Numai cu ajutorul celei mai ușoare substanțe de pe Pămînt, afirmă ei, va putea omul rezolva multe probleme și contradicții ale energiei contemporane și mai ales viitoare, ale transportului terestru și aerian.

De unde ar putea fi luată, însă, cantitatea necesară de hidrogen pentru viitoarele nevoi ale transportului și energiei? De pe acum este evident că electricitatea va fi în viitor energia predominantă. Dar electricitatea este produsul finit, destinat consumului. Pentru a o obține e nevoie să se elibereze mai întîi energia din țitei, turbă, cărbune etc. Faza următoare este transmiterea energiei. În momentul de față există multe proiecte pentru transportul energiei. Ce-ar fi, însă, se întrebă energicienii, dacă s-ar transporta nu energia propriu-zisă, ci combustibilul, o „materie” primă din care să se obțină apoi energia fără a polua atmosfera orașelor? Specialiștii americani propun să se transporte hidrogen. Pentru care s-ar putea folosi vasta rețea de conducte de țitei, transportul devenind astfel ieftin, comod și neprimejdios.

Cînd cele de mai sus vor deveni realitate, tabloul energicii se va înfățișa poate în felul următor: centrale atomice de mare putere, construite mai ales pe fundul mării, vor produce cantități fantastice de electricitate. Aceasta va descompune apa în hidrogen și oxigen: cel dintîi va lua drumul orașelor spre a fi folosit în instalațiile cu turbină cu gaz.

Dar energetica modernă va utiliza și metode directe, trecînd peste lunga verigă a transformării. În locul generatorilor sisteme cazan-aburi-turbină-generator se va apela la instalații de mici dimensiuni în care energia electrică va fi produsă într-un reactor atomic. Dar pentru o viitor mai îndepărtat se preconizează reactoare cu temperaturi înalte în care apa să se descompună direct în hidrogen și oxigen înălăturînd calea electrolizei.

ASTRONAUTICĂ

Și după Lună, încotro?

Nava cosmică „Apollo-17” este ultima misiune spațială americană spre Lună. Omul poate ajunge acum pe Selene oricînd dorește. Dar călătorii spre alte planete, de pildă Marte sau Venus, vor fi, oare, realizabile? Ce dificultăți vor trebui biruite de cosmonauți în cursul unor expediții atât de îndelungate? La aceste întrebări, ridicate de perspectiva viitoarelor etape ale cuceririi spațiului extraterestru, a încercat recent să răspundă, între alți savanți, și Oleg Gagenko, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Către anul 2000 — afirmă savantul sovietic — zborul și debarcarea omului pe Marte vor deveni foarte posibile. Și poate că nu trebuie exclusă nici posi-

bilitatea unor zboruri mai lungi în limitele sistemului solar. Care ar fi într-un asemenea caz principalele probleme care s-ar ridica în fața viitorilor exploratori cosmici? În primul rînd — continuă savantul — ar fi imperios necesară asigurarea unei lungi existente autonome a omului rupt de Pămînt timp de mai mulți ani. Într-un caz ideal, sistemul de supraviețuire a navei cosmice ar trebui să fie oarecum analog cu ceea ce există în biosfera Terrei: un ciclu infinit de circulație a produselor consumate de om, ele urmînd să-i fie din nou restituite. Rezolvarea acestei probleme — delicate și în același timp complicate — este de altfel importantă nu numai pentru zborurile cosmice de lungă durată, ci și pentru pămînteni. Căci multe lucruri depind de modul în care omnia se va comporta în cursul viitoarelor decenii, de justetea organizării vieții noastre, de raporturile ei cu biosfera.

Crearea și garantarea unui microcosmos stabil al navei cosmice este imposibilă fără studierea principalelor legi ale biosferei terestre: legile echilibrului ecologic al omului și al mediului, legile acestui echilibru la scara întregii planete și în limitele cabinei aparatului spațial, izolat de lumea ambientă. Dar garantarea unui sistem de supraviețuire nu este unica problemă pentru zborurile cosmice de lungă durată. O călătorie îndelungată a unui echipaj de astronauți spre Marte sau alte planete ale sistemului solar este imposibilă fără o extrem de riguroasă selecție a componentilor acestuia. Specialiștii sovietici și americani în psihologia generală și experimentală au început să se ocupe de pe acum de elaborarea unor metode de selecție cît mai eficiente. Esențială în acest sens este

Peisaj marțian

studierea multilaterală a psihologiei sociale de grup. Cu alte cuvinte, specialiștii vor trebui să analizeze comportamentul unor oameni cu puncte de vedere, caractere și particularități diferite, puși în situația unei colectivități careia i se încredințează o misiune dificilă și complicată. De asemenea cercetătorii vor trebui să elucideze o seamă de aspecte și particularități ale vieții și activității umane care pînă acum n-au format obiectul unor studii aprofundate, sistematice. Între altele ei vor trebui să aibă în vedere și ritmurile biologice, legate de problema așa-numitului „ceas biologic”. Într-adevăr, fiecare dintre noi socotește cît se poate de frescă să trăiască „sincron” cu un ciclu determinat de alternanța zi-noapte, la o „scară de 24 ore”. Înseamnă, însă, aceasta că natura biologică a omului corespunde numai cu ritmul naturii terestre, al cărui mecanism esențial este viteza de rotație?

În această problemă un cuvînt greu de spus îl are fiziologia somnului. Cercetările făcute au stabilit de pildă că cosmonauții își planifică somnul altfel decît pe Pămînt. În viitoarele zboruri cosmice de lungă durată somnul lor va trebui organizat cît mai corect posibil, ținînd seama de particularitățile individuale ale fiecărui organism. Neurofiziologii afirmă că somnul nu este numai un repaus, cum se credea pînă acum, ci un fenomen complicat cu faze fiziologice interioare neunivoce, dintre care o parte se formează în cursul procesului de viață al organismului și se schimbă în funcție de starea acestuia. Evoluția civilizației eliberează într-un anumit sens omul de legăturile sale naturale, obișnuite, cu procesele care se desfășoară în natură. Specialiștii socotesc că progresele ce se realizează acum în domeniul studierii problemei ritmurilor somn-veghe vor culmina cu conceperea unor metode optime de controlare a lor din punct de vedere fiziologic, metode care vor permite omului să le regleze după necesități fără a-și prejudicia sănătatea.

Pașta medicului

NIȘU FLAVIU — Bistrița, jud. Nășăud: Boala lui Stăduț este o nevralgie unilaterală a ganglionului sfenopalatin, localizată în regiunea orbitonazală cu iradiere spre ureche, ceafă și uneori umăr. Factorii predispozanți ai acestui sindrom pot fi: o infecție de focar, traumatisme, corpi străini intranasali, hipertrofia cornetelor sau devierea septului nazal, abcese amigdalene ori o alergii. Simptomele afecțiunii constau în dureri la baza nasului, în jurul ochilor, la baza dinților maxilarului superior, concomitent cu un gustural abundent și cronic, hiperemie a mucoasei nazale și a ochilor, edem al feței. La acestea se pot adăuga: lăcrimare, salviație, strănuturi, fotofobie, vertijuri, grețuri sau crize astmatiforme. Ca tratament, în afara tratamentului general al nevralgiilor (Tegretol, Vitamina B₁₂, Cofedol, Fenitoin etc.), se poate încerca blocatul ganglionului sfenopalatin cu soluție Bonain (efect trecător) sau alcoolizarea ganglionului prin canalul pterigopalatin (cu efect mai durabil).

VASILICA NEAGU — Iași: 1) În stadiile II și III din poliartrita cronică reumatoidă, primul cuvânt îl are tratamentul medicamentos: crizoterapia — tratamentul cu săruri de aur (Solganal) singur sau asociat cu hormoni corticoidi (Prednison, Suncerprednol), antimalarice de sinteză (Clorochină, Nivachin), fenilbutanoză sau — mai recent — Indometacin și Nifluril (acid niflumic). Numai după obținerea unor ameliorări notabile, să vă gândiți și la balneofizioterapie (băi sedative la stațiunea Victoria, ionizări cu clorură de calciu 2%, aplicații de parafină sau ultraviolete generale), dacă viteza de sedimentare a hematitelor (V.S.H.) a revenit sub 30 mm/oră și ati avut o perioadă de acalmie de cel puțin două luni de la ultimul acces. 2) Ca somnifer, puteți utiliza Hionogal 4-6 Mgurite pe zi, asociat eventual cu Extraveral, 1-2 cpr. înainte de culcare.

EZARU GRIGORIE — Craiova: La vîrsta dv. cifoscolioza nu mai poate fi corectată, oricît de multe sedințe de gimnastică medicală ati face. Încît trebuie să vă învingeți singur complexul, absolut nejustificat, care vă domină. Putînd vă învința și veți vedea că „problemele” vor dispărea.

ANTON ANTONESCU — București: Întrebarea dv. este destul de ciudată și nu i-am înțeles prea bine de ce. Oricum să vă lămurim ce este isteria. E tot o nevroză, determinată întotdeauna de diferite traume psihice („stressuri”, cum li se mai spune), emoții puternice, conflicte, insuccese. Criza de isterie se manifestă de obicei în public, începe cu senzația de nod în gît, după care bolnavul cade (alegîndu-și însă locul, ca să nu se lovească), ceea ce creează impresia de farsă. Conștient în tulburări excitomotorii cu contracturi asemănătoare acceselor de epilepsie, criza poate dura cîteva minute sau chiar o oră și se termină cu un plîns zgomotos, după care bolnavul se liniștește. În timpul crizei bolnavul, deși nu răspunde la excitanți exteriori, are conștiința trează, ușor scăzută. Se mai notează tulburări psihice și senzoriale (de gust, miros, tactil etc.). Tratamentul constă în evitarea stimulilor conflictuale care supraexcită sistemul nervos, supravegherea fenomenelor fiziologice (monstruoasă, mononauză), administrarea de tranchilizante nervoase (Hydroxizin, Amital sodic, Pentotal, Levomepromazin, Diazepam, Haloperidol), Suprimarea contracturilor se realizează prin hipnoză, sugestie directă prin masaj electric, compresionarea globilor oculari și a regiunii supraorbitale etc. Bune rezultate dă și tratamentul de lungă durată cu produsul Neostant-Spica.

D.D.D.A. — Hunedoara: Hidrocel este numele dat inflamației membranei care învelește testiculul, inflamație însoțită de formarea de lichid. În cazul cînd puncțiile evacuatoare nu dau rezultate, fiind urmate de refacerea lichidului, singura soluție rămîne tot tratamentul chirurgical, prin care se evacuează lichidul și se suprimează posibilitatea formării lui.

C.M. — Orasul Motru — jud. Gorj; **I.G.** — București: „CONFIDENTA” NECAJITULUI — Călărași; **MARIN R.** — Iași; **P.M.D.** — Iași; **GABI** — București; **AUGUSTIN** — București: Cititorii care urmăresc consecvent această rubrică au înțeles, desigur, atitudinea noastră față de deprinderile sau practicile contra naturii. Ele nu sînt propriu-zis boli organice, ci sînt de un domeniu mult mai complex, acela al patologiei comportamentelor umane. De cele mai multe ori, ele sînt răsfrîngeri de plan sexual ale „însingurării”, care duce la scoaterea treptată a omului din ritmul vieții sociale. Iată de ce, numele dat de sexologii acestor deprinderi — ipsatiune (viciu solitar) este mai potrivit decît vechea denumire biblică. Și tot de aceea adeseori variata gamă de medicamente de tipul: Yohimbin, Yohistrin (prod. Chinoin — R.P.U.), Naposim, Madiol, Folcisteină U, ser neurotonic ori produse hormonale ca Testolent, Gonacor etc., etc. dă rezultate mediocre în tratamentul stărilor de „inhibiție sexuală” de natură psihică. Rezultate mai bune se obțin prin reflexoterapie, acupunctură sau prin metoda rinotermocoagulării electrice dr. B. Ionescu constînd în 3-8 sedințe la interval de 2-3 zile de electrotermocoagulare superficială pe mucoasa capului cornetului inferior nazal. Un rol important joacă autosugestia (sau „autohipnoza”), voința personală de integrare într-o activitate utilă care să aducă satisfacții morale și, firește, o tovarășă de viață și de muncă înțelegătoare

(Continuare în pag. a 11-a)

VITAMINOLOGIE DE SEZON

Cura de lămîi

A venit anotimpul friguros și, hrînindu-ne cu mai puține verdețuri și fructe proaspete, organismul nostru începe să fie sărăcit de rezervele sale în vitamine, în special vitaminele C și complexul B.

Cum putem remedia carența organismului în vitaminele ce-i sînt necesare? Mulți încearcă să înlocuiască absența vitaminelor naturale printr-un „doping” cu vitamine sintetice, uitînd că în timpul iernii au la dispoziție fructele cele mai bogate în vitamina C: citricele.

Bogată în vitamină C, lămîia conține în afară de aceasta și citrați de sodiu

și de potasiu, care au o remarcabilă capacitate depurătoare, diminuînd viscozitatea sîngelui, debarasînd sîngelul de substanțele mucoidice, care îi scad din vitalitate și din capacitatea de a procura trombina (ferment coagulant) necesară cicatrizării vaselor lezate. Sîngelul devine astfel mai fluid, circulă mai ușor în vasele sanguine, ceea ce duce la scăderea rapidă a tensiunii arteriale. Tensiunea arterială prea ridicată, sîngelul prea îngroșat, circulînd greu, arterele sclerozate sau astupate, venele dilatate prin slăbirea peretilor își găsesc toate un prețios remediu în cura de lămîi. În cazul cînd toxine sau cristale de urați s-au depus în articulații și în țesuturile din jurul lor (artrite reumatismale, guttoase etc.), în rinichi sau în vezica urinară, sucul de lămîie ajută la dizolvarea și eliminarea lor. Bacterii dizenterice, tifoidii, holerei etc., paraziți ca tenia, rîia, păduchii etc. nu rezistă la sucul de lămîie care este un leac bun și împotriva eczemei, exercitînd și o acțiune febrifugă în paludism. Mulți anemici, dispeptici și chiar ulcerosi își datorează redobîndirea sănătății consumării lămîilor, asociate cu medicația și alimentația uzuală. Este de la sine înțeles, însă, că nu trebuie să cădem în exces, consumînd 6-8 sau chiar 10 lămîi pe zi.

O cură de lămîi trebuie să fie progresivă și regresivă și trebuie dusă pînă la capăt fără întrerupere. Se începe cu o lămîie sau chiar cu o jumătate de lămîie zilnic, continuîndu-se astfel pînă ce organismul s-a obișnuit. Se mărește apoi doza cu o jumătate de lămîie sau cu o lămîie, la fiecare două-trei zile.

Cînd s-a ajuns la limita de toleranță a organismului trebuie să procedăm la scăderea dozelor, observînd respectarea aceleiași ritm. Se pot folosi astfel zilnic 2-4 lămîi, luate cu apă și consumate ca băutură în timpul zilei sau consumate cu puțină apă caldă după luarea meselor. Trebuie evitat a se adăuga zahăr, dar se poate folosi mierea. Lămîia și mierea constituie un amestec agreeabil și nutritiv, cu care se pot trata afecțiunile și iritațiile mucoasei bucale. Pentru tonificarea ficatului este indicat a se a-

dăuga crudităților (sub formă de salate) puțină coajă de lămîie rasă. Lichidul obținut prin fierberea unei lămîi întregi, cu coajă cu tot, ajută la eliminarea viermilor. Dacă dăm copiilor sîmburi și suc de lămîie amestecat cu miere vor elimina oxiurii (paraziți intestinali care le provoacă mîncărîmi anale N.R.).

Mai există și alte multe întrebări: cîteva picături de lămîie în nas, în caz de guturai, frecarea gingiilor cu coajă de lămîie pentru a le întări; frecarea înțepăturilor de țînțari și de purici cu o felie de lămîie etc. etc. Acțiunea anti-septică a lămîii nu se dezminte, dacă tratăm o rană cu zeamă de lămîie. A-

Un remediu pe cît de simplu, pe atît de eficient...

ceaasta înțepă, ce-i drept, dar acțiunea ei este o adevărată binefacere. Zeama de lămîie înlocuiește în mod avantajos antisepticele ce sînt introduse în ochii noului născut. O picătură de zeamă de lămîie în fiecare ochi constituie unul din cele mai bune mijloace de dezinfectie. Este o metodă folosită mai ales cînd se formează puroi la ochi, afecțiune frecventă la copii.

Cu coaja de lămîie se întreține bine pielea feței și a mîinilor. În sfîrșit, este un excelent preventiv împotriva degerăturilor și întărește pielea picioarelor sensibile.

NOUTAȚI

Efectele dăunătoare ale ozonului

Ceața groasă care întunecă atît de frecvent cerul metropolelor industriale, așa-numitul „smog”, irită ochii și face respirația dificilă. Cercetări recente au dat explicația acestui fenomen, găsind „vinovat” ozonul. În mod normal, acest gaz alcătuit din trei molecule de oxigen nu e prezent în atmosferă decît în cantități extrem de mici. Dar el abundă în „smogul” de pe cerul însoțit al orașelor, întrucît lumina solară fabrică ozon, descompunînd oxidul de azot care este degajat de către automobile.

Ozonul distruge membranele care înconjoară globulele roșii, lucru dovedit prin experiențe asupra globulelor roșii umane în eprubetă, precum și prin experiențe făcute pe animale vii. Mecanismul este la fel ca la untul care rîncește cînd este expus la aer. Compușii esențiali ai membranelor celulare

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esu
; esculap esculap esculap
;culap esculap esculap escu
ap esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

ar fi lipoproteinele, adică acizi grași asemănători celor din unt. Ozonul îi distruge, într-un ritm mai accelerat atunci cînd există o deficiență în vitamina E, vitamina fertilității, care joacă un anumit rol în sinteza proteinelor. Fapt interesant dar pentru moment inoperant, deoarece nimic nu dovedește că administrarea de vitamine E poate să ne ocrotească de efectele dăunătoare ale ozonului.

Opiul și derivatele lui ies din cursă

Un grup de experți din cadrul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) a ajuns la concluzia că opiul și derivatele sale, morfina și codeina, nu mai sînt indispensabile în medicină. După numeroase experimente, s-a conchis că succedanele sintetice pot înlocui cu aceeași eficacitate așa-numitele „opiacee”, adică substanțele naturale derivate din macul somnifer.

În momentul de față sînt folosite anual pe glob pentru nevoi medicale circa 1350 tone de opiu. O cantitate aproape egală (circa 1200 de tone) circulă în mod ilicit în Occident la „bursa neagră” intoxicînd lent organismul morfomanilor și opiomaniilor. Cele mai importante opiacee sînt: morfina, care joacă un rol major în calmarea durerilor, și codeina, utilizată împotriva tusei și a unor dureri ușoare. În ambele cazuri derivatele sintetice s-au dovedit absolut satisfăcătoare. Experții OMS recomandă deci continuarea cercetărilor pentru definirea exactă a eficacității terapeutice a acestor produse noi. În felul acesta ar putea fi mult înlesnit controlul sever al producției mondiale de mac.

Leac împotriva calculilor biliari?

La ultimul Congres internațional de gastroenterologie, ținut la Paris, una dintre cele mai importante comunicări, făcută de medicii americani J. Thistle și A. Hoffmann de la Clinica Mayo din S.U.A. s-a ocupat de fiziopatologia secreției biliare și de experimentarea acidului chenodezoxicolic, prezent și în bilă, ca medicament capabil să dizolve calculii biliari. Experimentarea s-a făcut inițial pe nouă bolnavi la care radiografiile repetate au arătat prezența unor calculi (pietre) în vezica biliară. Subiecților respectivi li s-a făcut un tratament cu acidul mai sus menționat, dozele zilnice fiind (după caz) de la un gram la patru grame, pe o perioadă de la șase luni la doi ani.

Ca rezultat în patru cazuri s-a înregistrat dizolvarea totală, fără urmă, a calculilor; la alți trei pacienți, calculii biliari nu s-au dizolvat dar au diminuat ca volum; în sfîrșit, în alte două cazuri s-a înregistrat o rezistență la această medicație, deci un eșec.

Rezultatele sînt considerate totuși mai mult decît încurajatoare, experiențele fiind continuate în prezent în cadrul unor clinici din Franța și Anglia. Specialiștii caută acum să afle dacă întreruperea medicației nu lasă loc liber pentru apariția altor calculi. Dacă, deci, este vorba de un medicament cu adevărat curativ sau doar de unul care aduce o ameliorare vremelnică.

ITALIA

Florența, minune de ieri și de azi

Florența trăiește simultan în două dimensiuni ale timpului — în strălucitu-i și severu-i trecut și în viitorul plin de speranțe, dar nu lipsit de neliniști. Florența a moștenit, se știe, enorm de la trecut și, în primul rând, „finuta” maiestuoasă și independentă, dragostea de libertate a locuitorilor și, mai ales, amintirea mindră a două Renașteri care și-au găsit acolo leagănul și teren prielnic pentru o prodigioasă înflorire. Încit nu e de mirare că supranumele de „cea mai fericită” dat acum câteva sute de ani Florenței — care a dăruit lumii nemuritoare comori spirituale — are și acum o rezonanță deosebită. Dar Florența a plătit scump, foarte scump scurtele-i clipe de tihnă și bunăstare. Numai istoricii își pot imagina toată grozăvia și inutilitatea singeroaselor războaie și lupte intestinale care au măcinat Florența în evul mediu.

Intrigile și comploturile care au zguduit atunci republica sînt de mult de domeniul cronicilor și nu mai stîrnesc acum decît curiozitate și nu o spaimă care să înghețe sîngele în vine. Palatele și monumentele, catedralele și pietele, tablourile și statuile ei par, în ciuda vîrstei, aproape contemporane cu noi. Căci fațadele palatelor și portulurile catedralelor nu se feresc de larma cotidiană, iar superbele statui ale vechilor eroi nu s-au ascuns în răcoarea semiobscură a muzeelor și nu privesc cu superioritate pe cei veniți din secolele următoare. Dimpotrivă, ele și-au găsit loc sub arcadele logiilor, deschise privirii trecătorilor, au pășit în piețe — în mulțime, în tumultul vieții, și suportă pînă astăzi, alături de orășeni, toate vicisitudinile vremii proaste din lunile de toamnă și iarnă sau arșița nesuferită din august.

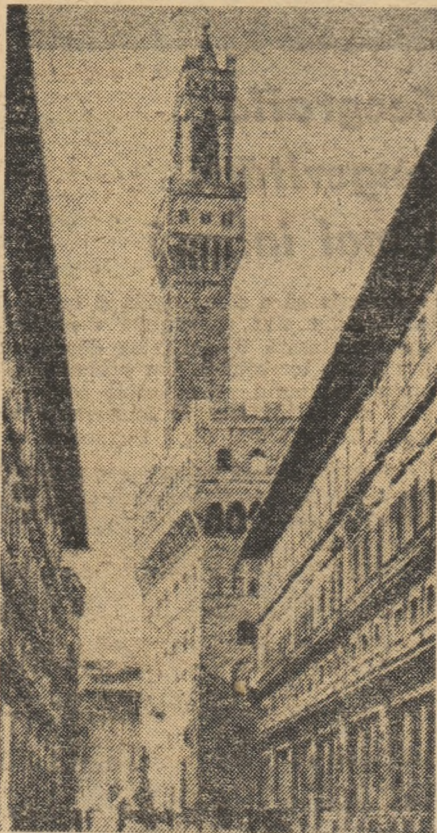
În Piața Signoriei, chiar în fața lui Palazzo Vecchio se află unicul „muzeu în aer liber” de acest fel. E vorba de celebrele statui ale lui Perseu, David. Hercule s.a., eroi puternici, pasionați și totodată echilibrați, armonioși chiar în lupta lor pe viață și pe moarte. Superba pleiadă de celebri „florentini” nu sugerează însă o expoziție de muzeu, atît de viu, de firești par eroii în splendida piață care a devenit pentru ei un fel de agreabilă curte interioară italiană.

Mi se părea că cunosc bine capodoperele lui Michelangelo, Brunelleschi, Donatello etc., cum au fost făurite și ce exprimă ele, prin ce drame au trecut artiștii spre a le duce la bun sfîrșit, ce chinuri și bucurii au adus ele creatorilor. Sau ce au însemnat pentru artă. Dar abia în Piața Signoriei le-am înțeles sufletul — sufletul viu, omenesc al acestor statui de bronz și marmură din Renaștere, făurite nu pentru „eternizarea memoriei”, nu ca un exemplu pentru posteritate, ci ca un semn înălțat omului.

Catedrala Santa Maria del Fiore și Palazzo Vecchio au fost construite aproape simultan. Între ele este o diferență de numai șapte ani și amîndouă au fost durate de același arhitect: Arnolfo di Cambio. Dar cît de deosebite sînt! Palatul (reședința ducilor Florenței) — impunător și sumbru, pre-

văzut cu ziduri crenelate și cu un turn ce se avîntă spre zări, la fel de sumbru, de amenințător. Căci Palazzo Vecchio a fost ridicat pe locul unui castel feudal distrus, în cinstea unei victorii dobîndite de oraș într-o crîncenă bătălie. El trebuia deci să fie un avertisment pentru dușmani. În turnul lui a fost întemnițat, două secole mai târziu, un patriot al Florenței, ascetul și fanaticul Savonarola, în așteptarea cumplitei execuții.

Cu totul altfel ni se înfățișează însă Santa Maria del Fiore, catedrala-gigant. Deși, la drept vorbind, expresia „ni se înfățișează” este destul de improprie. Catedrala este atît de mare, iar spațiul liber din jurul ei atît de mic, încît e cu neputință să fie admirată în întregime, să fie cuprinsă cu privirea. Din străduțele strimte care se îndreaptă

Palazzo Vecchio și celebru-i turn

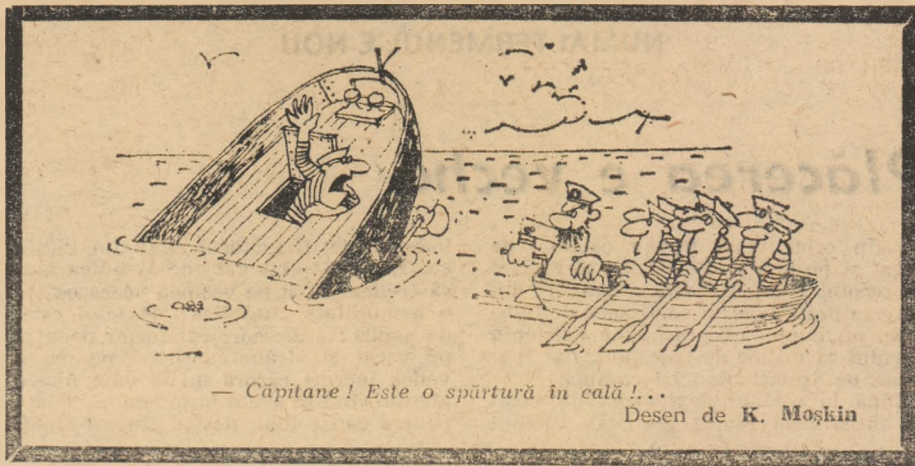
din toate părțile spre catedrală, ea se descoperă numai fragmentar privirii.

Santa Maria del Fiore, ca întreaga Florență de altfel, este dominată de turnul clopotniței și de gigantică cupolă creată de Brunelleschi și devenită de atunci principalul simbol al orașului. Ele plutesc peste veacuri, deasupra acoperișurilor de țiglă ale orașului, plutesc, în ciuda masivității, ușor și grațios în aerul transparent al Florenței și se văd de pretutindeni. Se pare că dimineața, orășenii îndrăgostiți de catedrala lor se grăbesc să privească mai întîi prin fereastră, de pe balcon sau chiar din stradă, celebra lor cupolă cu sfera aurie din vîrf, s-o vadă și să se bucure că catedrala e la locul ei, și abia după aceea încep să se ocupe de treburile zilnice.

Căci e foarte plăcut să te bucuri de frumos, să fii mereu inconjurat de lucruri armonioase, de ansambluri și culori splendide, unice. Și să le moștenești, așa cum oamenii dobîndesc miracole și mai mari — cerul, frunzele, piraiele...

În noiembrie 1966, locuitorii Florenței au fost supuși însă la o grea încercare. O calamitate fără precedent în istoria Italiei s-a abătut asupra provinciei Toscana și a Veneției. Puternice valuri din Adriatică, minate de un vînt cumplit, au inundat Veneția și au năvălit în delta fluviului Arno, care, la rîndu-i, s-a năpustit asupra străzilor Florenței. Liniștitul, blîndul Arno s-a preschimbătat atunci într-o fiară cuprinsă de o furie oarbă. Apa a devenit un vandal care nu cunoștea milă.

Începînd din secolul XI cronicile Florenței au consemnat toate evenimentele importante din viața orașului, dar, ele n-au amintit nicînd de ceva asemănător cu ceea ce s-a întîmplat în timpul inundațiilor din 1966 — o calamitate unică în viața unui oraș unic

— Căpitane! Este o spîrtură în cală!...

Desen de K. Moșkin

în felul lui. Pagubele suferite de oraș au fost evaluate în miliarde de lire. Străzi, mijloace de transport și case au fost avariate sau complet distruse, nenumărate obiecte de anticariat au fost deteriorate etc. Dar cum pot fi evaluate și compensate capodoperele distruse?

Primele știri parvenite din Florența aflată sub apă au alarmat și mihiat întreaga lume. Și de pretutindeni au sosit în oraș voluntari și ajutoare. Dar în primul rînd au dat fuga florentinii, care și-au părăsit casele și au alergat în muzee și catedrale, în biblioteci și galerii spre a salva Arta. Au muncit zi și noapte în apă și noroi. A fost o faptă de eroism demnă de concetățenii inegalabilului Leonardo da Vinci și ai neobositului Michelangelo.

Lumea datorează marilor artiști florențini Renașterea. Iar noi datorăm cetățenilor florentini de astăzi o a doua renaștere a tablourilor și statuiilor, fără de care omenirea ar fi fost mai săracă.

G. Ognev

KENYA

Un paradis al turiștilor

Kenya are binemeritul renume de a fi una din cele mai frumoase țări din lume. Clima-i excepțională, fauna și flora extraordinară au atras dintotdeauna cuceritori — mai întîi pe portughezi, apoi pe englezi — către această țară „a leilor și crinilor”. Timp de mai multe decenii, cuceritorii au încercat chiar „să curețe” Kenya pentru coloniștii albi, să facă din ea o țară a „omului alb”. Din fericire, însă, dobîndirea independenței a împiedicat realizarea acestor planuri dementiale.

La poalele munților care înconjoară orașul Nanyuki există un hotel care n-are nimic deosebit. Și totuși este imposibil de găsit acolo o cameră liberă. De ce? Pentru că, așa cum afirmă pliantele turistice, e singurul loc unde se poate bea un whisky stînd cu un picior în emisfera nordică și cu celălalt în emisfera sudică; într-adevăr, linia ecuatorului taie barul în două.

Ecuatorul geografic este o linie convențională care, acolo unde trece, nu schimbă nimic și nu exercită nici o influență. Din păcate, există însă și alte linii, mult mai reale, care divizează societatea. Nairobi, care are acum 73 de ani, este un oraș frumos. Centrul e alcătuit din străzi largi, din case cu arhitectură modernă — dreptunghiurile cenușii ale băncilor, companiilor de asigurare, firmelor comerciale — inconjurate de spații verzi, hoteluri luxoase, restaurante, magazine etc. Dar cum ne-am angajat cu mașina pe o stradă transversală și am mai făcut o cotitură, am intrat în cartierul colibelor, al săracilor. Căci țara și capitala ei n-au izbutit încă să lichideze multele tare sociale generate de colonialism.

Kenya de multă vreme este paradisul turiștilor. Mij de amatori și senzații tari vin acolo spre a participa la safaruri. Programul acestora cuprinde, de obicei, luarea micului dejun la poalele muntelui Kilimanjaro, vizitarea unei case subacvatice, construită în întregime din sticlă, de unde se pot face bezele unui hipopotam „de serviciu”, faimosul hotel Three Tops și, în sfîrșit, rezervația Tsavo de o rară frumusețe. Firmele turistice pun la dispoziția vizitatorilor tot ce au nevoie, bineînțeles la prețuri piperate. Turiștilor li se garantează astfel lei, rinoceri, elefanți, hipopotami și leopardi, ca și ghizi calificați

care cunosc cîteva limbi. Colecționarii de trofee pot cumpăra permise — care costă o avere — ce le dau dreptul să vîneze orice animal.

Rezervațiile, obiect de mîndrie națională pentru Kenya, sînt și o importantă sursă de devize. Numărul turiștilor care vizitează țara crește anual cu 15 la sută; în 1971, veniturile realizate din turism au cunoscut o cifră record.

Kenienii se mîndresc și cu priveliștile lor naturale. Dar de cîtva timp se vorbește deseori cu neliniște de soarta faunei. Braconajul a luat, într-adevăr, proporții monstruoase. Specialiștii consideră că dacă braconajul nu va fi combătut energic, în zece ani leopardzii vor dispărea complet, iar peste cincizeci de ani locuitorii vor trebui să viziteze grădini zoologice spre a vedea elefanți, hipopotami, bivoli și lei.

Braconierii nu acționează izolat, ci în grupuri de cîte 50—80 de inși. Ei sînt foarte bine organizați și înarmați. Au toate armele de apărare: mitraliere, explozive și substanțe toxice, plase metalice, capcane etc. Avizi de ciștig, hăibuieste sălbatic animalele, în accepția cea mai proprie a cuvîntului. Astfel, o bandă specializată în comerțul de piei de leopard captura aceste animale în capcane de oțel, după care le ucidea cu lovituri de biță „că să nu le strice blana și să economisească gloanțele”. Regiunea în care a operat această bandă a fost atît de „curățată”, încît pe o rază de sute de kilometri în jur nu mai există acum un singur animal. Cu cît pieile de leopard, fildesul sau coarnele de rinocer sînt mai rare pe piața mondială, cu atît devin mai îndrăzneți braconierii.

Prejudiciile produse astfel Kenyei și altor țări din Africa orientală sînt considerabile. Ele se cifrează, după anumite date, la 25 de milioane de lire sterline

Într-o rezervație, la numai șase km de Nairobi

anual. Conștient de pericol, guvernul Kenyei ia măsuri în vederea protejării animalelor sălbatice. Amenziile pentru vînătoarea ilicită au fost sporite, iar braconierii cei mai primejdioși sînt aruncați în închisori.

În ultimul timp, s-a ajuns la concluzia că, pentru protejarea faunei, este nevoie de o conlucrare a tuturor țărilor din răsăritul Africii. De altfel, încă în 1969, ca o primă măsură, Kenya, Tanzania, Uganda, Somalia și Etiopia au convenit să înființeze un „interpol” special.

B. Asoian

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

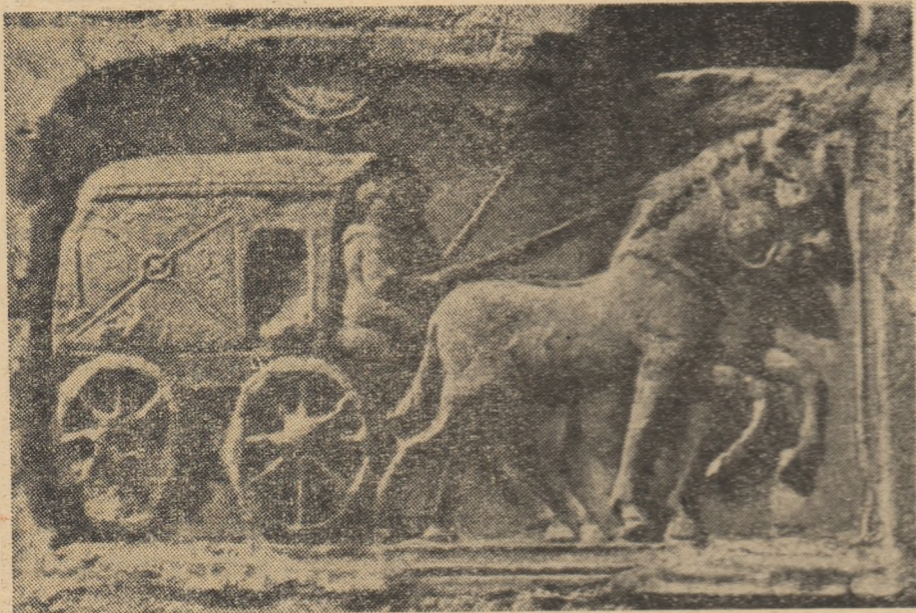
NUMAI TERMENUL E NOU

Plăcerea e veche

„...In orice clipă putem călători pe uscat și pe apă”, scria filozoful Epictet în secolul I e.n. Această afirmație, din care se desprinde un sentiment de mândrie, nu numai că presupune existența carului ca mijloc de transport, dar îl și pune pe același plan cu corabia.

Până la romani deplasarea pe uscat se făcea însă foarte greu. În vechiul

îndepărtate. Următorul citat din Pliniu cel Tânăr (62—113 e.n.) ne-ar putea face să credem că și pe vremea aceea exista o mentalitate „turistică” de felul celei de astăzi: „...deseori călătorim departe pe uscat și străbatem mări pentru a vedea lucruri cărora nu le dăm nici o atenție cind le avem la îndemână. Poate pentru că de felul nostru simțem făcuți

Antecesorii turiștilor de astăzi

Egipt singura modalitate de a străbate distanțe mari era călăritul pe cămile sau măgari. Numai înalții demnitari și soțiile lor se bucurau de privilegiul de a fi purtați în litiere atît în oraș, cît și la drumuri lungi. Deși erau cunoscute de foarte mult timp, carele nu deveniseră însă de uz curent, din cauza imperfecțiunii roții. Chiar și în Grecia antică erau utilizate doar de clasele stăpînitoare. Restricțiile impuse la folosirea lor rezultă și din faptul că dreptul de a traversa în car localitățile „închise” cu ziduri era rezervat exclusiv preoților.

Perfecționarea roții la începutul erei noastre a determinat uriașul progres realizat de transporturi în lumea romană. Dar acest progres presupunea și o vastă rețea de drumuri bine întreținute. Și într-adevăr, în aproape 600 de ani romanii au construit 90 000 km de șosele, majoritatea cu o îmbrăcăminte extrem de rezistentă, a cărei formulă n-a fost descoperită nici astăzi. În plus, au mai realizat și 200 000 km de drumuri secundare pe care circulația era la fel de intensă. Cea mai celebră șosea, poate fiindcă asigura intrarea în capitala imperiului, era Via Appia, care se numără și astăzi printre atracțiile Romei.

Cei dintii care s-au lansat în călătorii lungi au fost negustorii. Succesele și realizările lor i-au îndemnat pe conducătorii de state să organizeze explorări și apoi să întreprindă campanii de jaf și cucerire. Dar multe documente rămase de la egipteni și romani atestă că, începînd din secolele II-I î.e.n., oamenii au început să circule nu numai din interes, ci și pentru odihnă și distracție. În Egipt și Grecia antică numărul celor care călătoreau „de plăcere” era totuși foarte modest. Abia Roma din primele secole ale erei noastre a manifestat un deosebit interes pentru „străinătate” și pentru povestirile străinilor care veneau în metropolă sau ale romanilor care vizitau ținuturi

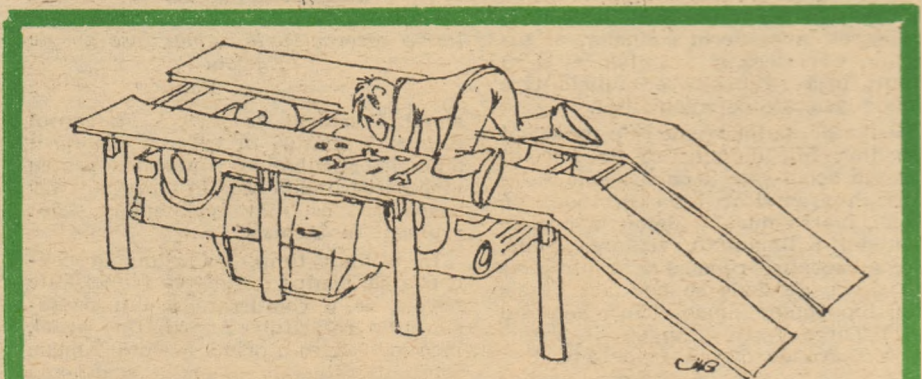
să rămînem nepăsători la ceea ce e aproape de noi și să ținem după ce se află departe; poate pentru că dorința pentru tot ce e ușor de obținut se pierde; poate pentru că aminăm să vedem lucrurile pe care le-am putea vedea ori de cîte ori am vrea, socotînd că vom mai avea destule prilejuri să le vedem...”

EURIKA!

O fărîmă din „Odiseea”

O bucată de papiros, mai degrabă o fărîmă de cinci pe opt centimetri. Zăcea uitată de mai bine de cincizeci de ani, înfășurată în hîrtie, într-o nea încăpere de la etajul șase a unei biblioteci a universității americane Columbia, cind a fost găsită de expertul papirolog însărcinat cu clasarea și conservarea manuscriselor antice. Acesta a scos-o din învelișul protector și, cercetînd-o, și-a dat seama că scrisul grecesc care acoperea fragmentul data din secolul III î.e.n.!

Era, într-adevăr, o descoperire importantă. Dar papirologul nu s-a mulțumit cu atît. Ci a început să studieze atent textul de pe fragment, intrucît a fost izbit de expresia „oameni muritori”, care poate fi întilnită mai ales în textele lui Homer și Hesiod. Apoi, descifrînd mai departe rîndurile, a mai dat peste un cuvînt tipic homeric, însemnînd „voi sfărîma”. Acest cuvînt a dezlegat și misterul papirosului. În

Spirit inventiv

operele lui Homer el apare de nouă ori. Meticulos, cercetătorul a căutat cele nouă pasaje și, pînă la urmă, a constatat că fragmentul făcea parte din Odiseea, cartea XII, rîndurile 382-390. Era un pasaj în care Phoebus se plînge lui Zeus că Ulise și tovarășii lui i-au ucis cîțiva dintre boii sacri.

În comparație cu textul „oficial” al Odiseei, aceste cîteva rînduri pun în lumină o variantă, intrucît o seamă de cuvinte nu sînt folosite în același fel ca în manuscrisele cunoscute. Acestea derivă din opera întreprinsă în secolul II î.e.n. de Aristarh, directorul bibliotecii din Alexandria, în vederea stabilirii unui text „standard” alcătuit pe baza tuturor variantelor cunoscute atunci. În fragmentul descoperit acum mai există însă și o variantă a însuși conținutului. De pildă, Zeus nu amenință în același fel corabia greacă cu distrugerea.

După părerea papirologilor americani, fragmentul de papiros este o descoperire remarcabilă. El ar putea proveni dintr-o „ediție” a Odiseei destinată școlărilor greci, în cazul de față din Alexandria, care erau obligați s-o studieze. Și face, probabil, parte dintr-un lot cumpărat de universitățile americane în Egipt, în anul 1920.

ȘI TOTUȘI...

Geografia longevității e mai întinsă

Afirmația că o climă caldă și un relief montan sînt elementele esențiale care favorizează longevitatea devenise aproape un loc comun. Dar prelucrarea datelor ultimului recensămint sovietic arată că, în materie de longevitate a locuitorilor, imediat după Daghestan și

Recordul absolut al longevității pe glob: Shirali Muslimov (Azerbaidjan) — 167 ani

Foto: A.P.N.

Azerbaidjan urmează... Iakuția, ținut cu o climă foarte aspră. Unde 170 de înși trecuți de 100 de ani se află actualmente sub observația specială a medicilor. Douăzeci și trei dintre ei trăiesc chiar în regiunea Verhoiansk, unde mercurul termometrelor coboară pînă la minus 60 de grade și chiar mai mult. În localitatea Ariah, aflată în imediata apropiere a Cerului polar, D. Popova, născută acum mai bine de o sută de ani, mai lucrează încă, evident în funcție de posibilitățile ei. Pentru completarea tabloului, mai putem adăuga că ea n-a luat nici o dată nici un medicament.

În Siberia, studierea unui masiv contingent de înși care au atins vîrsta de 100 sau au depășit-o a dus la concluzia că o muncă foarte intensă i-a ajutat în tineretea lor, să învingă bolile și foamea care făceau ravagii în Rusia țaristă și să reziste climatei foarte aspre, pe scurt să supraviețuiască. Ei au avut totdeauna o viață activă, iar mulți dintr-inșii nu se socotesc nici acum bătrîni.

Cercetătorul L. Lvov, care se ocupă cu studierea longevității în regiunile polare, crede că Iakuția, ținut cu multe păduri, fluvii și lacuri care imprimă proprietăți curative aerului, e foarte propice pentru o viață îndelungată. Munca fizică în aer liber, o hrană bogată în produse care conțin vitamine, carne și pește proaspăt congelat îi a-

... varia ...
ia varia varia v...
a varia varia varia v...
/ varia varia varia varia v...
aria varia varia varia var...
a varia varia varia varia v...
aria varia varia varia varia v...
ia varia varia varia varia va...
varia varia varia varia varia

jută pe siberieni — afirmă Lvov — să ducă o viață ferită de boli.

Dar și în republicile baltice ca, de pildă, Lituania, cu o populație de 3 milioane de locuitori, au fost recenzați 300 de locuitori de peste 100 de ani, dintre care patru cincimi sînt femei. E interesant că aproape toți locuiesc la țară în partea de răsărit a republicii, cunoscută prin pădurile ei dese de pini și prin marele număr de lacuri.

Încît geografia longevității se vedește a fi mult mai variată decît se credea pînă nu de mult.

CRIMINALISTICĂ

Raza detectiv

Suspecți de a fi făcut afaceri veroase cu aur, doi ceasornicari au fost aduși în fața organelor de anchetă. Cu ocazia percheziției care li s-a făcut s-a descoperit însă asupra lor numai 17 mecanisme de ceas vechi, fără carcasă. Întrebați despre proveniența lor, cei doi au răspuns că fac parte din colecția lor de ceasuri vechi de la care au păstrat numai mecanismele, iar carcăsele le-au aruncat. Colectionarii adună, se știe, cele mai bizare obiecte începînd cu locomotive vechi și sfîrșind cu opere de artă. De ce n-ar fi colecționari deci cei doi mecanisme de ceas? Cum mecanismele erau totuși singurele obiecte care ar fi putut constitui, eventual, dovezi despre vinovăția ceasornicarilor, anchetatorii au hotărît ca ele să fie cercetate mai amănunțit. Cel mai important lucru era să se stabilească dacă nu cumva carcăsele „aruncate” fuseseră de aur.

Teoretic, rezolvarea problemei părea simplă: dacă carcăsele fuseseră cumva de aur, nu se putea ca ele să nu fi lăsat pe mecanisme o pulbere fină dislocată de introducerea sau scoaterea mecanismului din ea. Firește, nu putea fi vorba decît de o cantitate infimă, chiar dacă ceasurile fuseseră reparate de cîteva ori. Dar metodele aflate la îndemîna criminaliștilor n-au permis acestora să descopere nici urmă de aur.

Atunci s-a făcut apel la un institut de specialitate. Colaboratorii acestuia au folosit un aparat modern cu laser — care a indicat imediat prezența unei cantități infime de pulbere de aur pe unele piese ale mecanismelor. Puși în

fața probelor, cei doi n-au mai putut tăgădui.

În felul acesta arsenalul criminalisticii, care pînă acum folosise mai ales analiza spectrală și razele Roentgen, cromatografia, razele ultraviolete și infraroșii, s-a îmbogățit cu o nouă metodă, mai eficientă, aceea a expertizei cu ajutorul laserului.

Cum simțim timpul

(Urmare din pag. a 2-a)

intermediar pe care omul îl apreciază cel mai bine. Este așa-numitul „interval neutru“. Cu toate încercările de a-l defini, nici până azi nu se cunoaște totuși valoarea lui exactă. Mulți autori socotesc că el s-ar afla undeva între 0,36-0,7 secunde, că variază de la un om la altul și depinde de starea organismului și sistemul nervos. S-au făcut experiențe pentru a stabili legături între intervalul neutru și unele procese fiziologice ca: durata pasului, intervalul dintre două faze ale activității inimii, durata percepției vizuale etc.

În condiții normale, aprecierea timpului este înfuriată de trăiri subiective. Căci cu cât un interval de timp este mai plin de evenimente, cu atât el trece mai repede și invers. În raport cu trecutul, însă, situația e inversă: un interval de timp bogat în evenimente pare mai lung. Evenimentele împart trecutul în fragmente de timp, dar nu și prezentul. Psihologii numesc această împrejurare legea umplerii intervalului de timp. Dar și trăirile emoționale înrăușesc aprecierea timpului. Cînd este presărat de emoții pozitive, prezentul se scurge într-un ritm mai rapid, iar cînd este bogat în evenimente negative ni se pare mai lung.

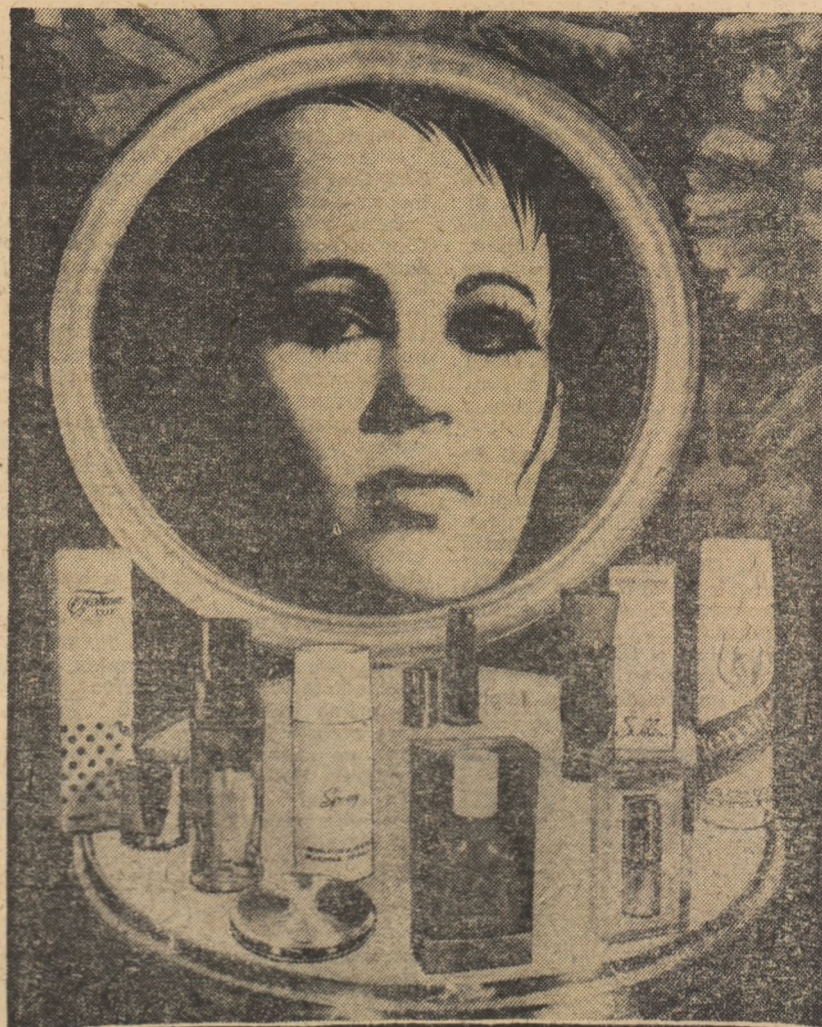
În sfîrșit, aprecierea timpului depinde în mare măsură și de caracteristi-

cile individuale ale fiecărei personalități. Unii dintre noi sîntem înclinați să lungim intervalele de timp, alții dimpotrivă, să le scurtăm. Nu se știe însă de ce anume particularități ale organismului ar trebui legate subaprecierea sau supraaprecierea intervalelor de timp. Un lucru e totuși sigur: că, de obicei, creșterea firească sau provocată a temperaturii corpului duce la supraaprecierea timpului.

Poșta medicului

(Urmare din pag. a 8-a)

ALEX. IONESCU — București: Nu am primit scrisorile dv. anterioare, incit nu putem ști dacă faptul că nu le-am citit reprezintă — cum spuneți — „un deficit pentru știință în primul rînd, apoi pentru redacție și într-un fel pentru umanitate în general“. În orice caz nu este vorba de o „desconsiderare“. Referindu-vă la răspunsul nostru dat unui corespondent, dv. opuneți experimentului chirurgical al unei grefe testiculare făcute unui tînar libanez, principiul unui „tratament biologic-natural care să asigure o tinerețe fără bătrînețe“. Fără doar și poate că o viață chibzuită, fără excese, trecutată cit mai mult în mijlocul naturii reprezintă o „terapie“ naturală în favoarea unei vieți lungi. În ce privește un „elixir“ al veșnicei tinereți, descoperiți-l și veți binemerita de la „umanitate în general“. cum ne scrieți dv.

sugestii pentru luna **CADOURILOR**

- Apă de colonie EVA SUBLIM și EVA INTIM. Parfum de toaletă MIRAJ ● Pudre compacte ● Apă de toaletă BOB
- Apă de toaletă FEMINA ● Cremă pentru mîini CATIFELIN ● Caseta ADAM ● Apă de colonie FARMEC LUX

vreți să oferiți cel mai potrivit cadou?

sfătuiți-vă cu

MOS GERILĂ

răspunde la telefoanele:

156060

156066

zilnic între orele 10-20

LUNA CADOURILOR

UZINA DE FABRICAȚII
REPARAȚII ȘI MONTAJ
PENTRU AGRICULTURĂ
GALAȚI

Bd. G. Coșbuc Nr. 256

Telefon 15830-15831

EXECUTĂ:

- Scaun hidropneumatic
- Mașina de punctat electrică
- Ridicator hidraulic monobloc în două variante
- Diverse piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole
- Barcă cu cositoare subacvatică
- Hidrosfere 60 m. c. — 100 m. c. — 150 m. c.
- Cilindri hidraulici

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ Nr. 1

BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartiție pe bază de comandă următoarele produse:

- Roabe metalice cu roată cauciucată.
- Rezervoare metalice de la 500 l la 50 000 l:
  - cilindrice orizontale
  - cilindrice verticale
  - paralelipedice.
- Paturi metalice tip internat — se pot suprapune
- Dulapuri metalice pentru baie, acte și scule.
- Mașini de gătit tip 12 A.
- Mașini de gătit tip 14 I.
- Burlane negre.
- Coturi drepte.
- Cuptoare țărănești.
- Jgheaburi, burlane și coturi sîncate.
- Transperante din fire cord

Totul despre Clay

Cassius Clay a împlinit 30 de ani. Este un bărbat frumos, înalt, bine legat, zvelt. Nu arată a boxer de categoria grea, așa cum ne-am obișnuit să-i vedem. Cineva a scris, foarte exact și plastic, că are mișcări lute ca de panteră, pași de dansator de înaltă clasă, pumni rapizi și puternici și o bărbie de fier, care poate rezista la orice lovitură.

Clay se trage dintr-o familie avută, care trăiește de peste șase generații la Louisville, statul Connecticut, în sudul S.U.A. Dar străbunii lui au fost proprietatea unui domn pe nume Cassius Marcellus Clay.

Cu puțin înainte de miezul nopții de 5 spre 6 august 1960, la Roma, Cassius Clay a fost declarat solemn campion olimpic la categoria semigrea. Iar cind, peste câteva zile, nava transoceanică care-l avea pe Clay la bord a ancorat la fărul american, campionul olimpic era deja profesionist, cu un contract gras în buzunar. (În octombrie 1966, contractul a expirat și Clay nu l-a mai reînnoit. El a devenit astfel primul boxer realment independent din istoria

O personalitate complexă, contradictorie

americană a acestui sport.) La 26 februarie 1961, a doua zi după victoria asupra lui Sonny Liston, la Miami, statul Florida, noul campion mondial Cassius Marcellus Clay a stîrnit senzație anunțînd că a hotărît să-și ia un nou nume — Mohammed Ali — fiindcă nu mai vrea să-l poarte pe cel vechi, dat strămoșilor lui de un proprietar de sclavi alb. În același timp Ali a intrat în secta „Musulmanilor negri” și a devenit... preot.

În martie 1967, a mai învins un pretendent la titlul de campion mondial, Zora Folley. Iar după meci... i s-a retras titlul de cel mai puternic boxer profesionist. Ce se întimplase?

Ministerul Apărării al S.U.A. știa de câteva luni de hotărîrea lui Cassius Clay de a refuza să-și satisfacă serviciul militar. Ziarele făceau de mult tapaj în jurul acestei hotărîri. Așa încît la numai două ore după o demonstrație de protest a lui Clay, actul de răspuns a fost gata. Asociația internațională de box i-a retras lui Cassius Clay — Mohammed Ali titlul de campion mondial. Iar tribunalul l-a condamnat la cinci ani închisoare și o amendă de 10.000 de dolari.

Și a început lunga luptă a campionului, lipsit de titlu din pricina convingerilor sale, cu legislația americană. Din clipa aceea, în boxul profesionist a început o perioadă de „dualitate a puterii”: unii îl recunoșteau drept cel mai puternic pe Joe Frasier, campionul olimpic din 1964, alții pe Jimmy Ellis, sparring-partener-ul lui Clay.

Timp de patruzeci și trei de luni Cassius Clay n-a avut voie să urce în ring. Dar în ciuda acestor șicane, faimosul boxer se mîndrea că este primul sportiv de culoare din lume care n-a acceptat compromisul, că și-a sacrificat prețiosul titlu sportiv de dragul idealurilor sale umane și civice.

Întrebat atunci de un ziarist dacă este gata să suporte detențiunea pentru convingerile sale, Clay a răspuns:

— Închisoarea nu mă sperie cînd e vorba de credința mea. Mai tristă mi se pare soarta compatrioților mei care mor în Vietnam pentru o „cauză” în care nu cred.

Clay are trei copii: cel mare, o fetiță, a împlinit nu de mult trei ani.

— Au să crească ca niște oameni liberi. Sînt sigur. Dar pentru asta va trebui să mai luptăm.

După cum se știe, în cele din urmă Clay a reușit totuși să se întoarcă pe ring, obținînd dreptul de a-și apăra titlul furat, într-un meci cu Joe Frasier. Întîlnirea lor a fost imediat supranumită „meciul secolului” și a constituit multă vreme un subiect de rezistență pentru ziare. Punctul culminant a fost atins atunci cînd s-a anunțat că cei doi protagoniști vor primi cel mai ridicat onorar înregistrat pînă acum în istoria boxului profesionist: cîte două milioane jumătate de dolari fiecare.

La trei luni după meciul cu Frasier, pe care l-a pierdut la puncte după cincisprezece runde de schimb crîncen de pumnii, Mohammed Ali a fost achitat.

Postfață. Frasier și Clay se vor înfilma din nou într-un meci-revanșă. Va reuși oare acest om complex, uneori contradictoriu, să-și recucerească înăina de prima mînușă a lăzii? În drum spre această încercare, i-a făcut recent K.O. pe campionul lumii la categoria semigrea, Bobby Fister, într-o înfilnire din cadrul campionatului Federației nord-americane de box organizat în statul Nevada.

Valeri Steinbach

MODA

Ce tip de siluetă avem? (I)

Cînd e vorba de garderoba lor, unele femei devin sceptice. „Ce garderobă? Modelele sînt făcute pentru toate numai pentru silueta perfectă. S-ar pune ca creatorii nu vîd drept manechine în fața ochilor?”

Mai întii că nu e chiar așa. Creatorii știu perfect că manechinile nu mîșună pe stradă. În al doilea rînd — și acesta este de fapt scopul articolului de față — important e nu atîta să se gîndească ei la noi, cît să ne cunoaștem noi înșine cît mai bine cu putință. Să știm exact ce trebuie să punem în valoare și ce să ascundem. Să știm, cu alte cuvinte, ce tip de siluetă avem, pentru a ne putea îmbrăca în mod adecvat.

Pentru început, să ne oprim asupra siluetei care nu se poate mîndri cu o talie de vîespe. Dar asta să nu ne amărase prea mult. Nici chiar fetele foarte tinere n-au toate liniile de vîespe. Și dacă mai e nevoie de încă un argument, vă informăm că nici Brigitte Bardot nu are un mijlocel tras ca prin inel. Ceea ce nu o împiedică să fie de un bun număr de ani un simbol al farmecului feminin.

Așadar, talie grosuță, umeri și șolduri înguste. Cum ne îmbrăcăm în acest caz? Moda actuală ne oferă destule variante.

De exemplu, să nu avem nostalgia fustelor cu carseletă sau a pantaloniilor moderați pe cordoane. Putem fi la fel de moderne renunțînd la această inserție

— Pe lângă rochia de mireasă, poate doriți și un șorț?...
Desen de I. Malinovski

și purtînd în schimb un cordon prins lejer mai jos de talie. E de asemenea mai indicat ca fustele și pantalonii să nu pornească chiar din talie. Purtați cu bluze pe dinăuntru sau pulovere (atenție, nu prea strîmte!), ele ascund punctul critic.

Decolteurile, plastroanele, fentele, tîghelurile în formă de V fac să pară talia mai subțire. La același efect contribuie epoteții, gulerile late și joase,

care „lătesc” partea de sus în favoarea unei echilibrînd impresia de ansamblu.

Un alt truc în același scop sînt manșetele (la mincile scurte) și buzunarele aplicate pe minci la rochiile și bluzele sport.

Posesoarele tipului de siluetă de care ne ocupăm nu trebuie să fie sceptice în privința rochiilor largi, cu condiția ca acestea să aibă talia prelungită.

În fine sînt indicate jachetele și mantourile drepte sau ușor evazate, dar nu foarte cambrate pe talie și nici „supremate” cu cordoane. Căci cînd are interes să sublinieze ceea ce trebuie ascuns?

I. Nedelina

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul dorit? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv., mai ales dacă ea este de interes general.

Hipnoză

I.

V-aș ruga să-mi explicați ce este hipnotismul.

Schenk Wilhelm Cristian
Mina „1 Mai” Vulcan nr. 20
Jud. Brașov

R.

Cuvîntul hipnoză provine de la grecescul „hypnos” = somn. Fenomen parapsihologic, hipnoza este o stare funcțională a sistemului nervos care se manifestă prin modificarea comportamentului, prin apariția unor reacții inadecvate față de condițiile mediului înconjurător și se prezintă sub forma unui somn artificial care poate fi declansat fie printr-o excitație puternică, fie prin acțiunea unor stimuli uniformi, repetați, fie prin sugestie verbală, precum și prin fixarea insistentă a privirii asupra unui punct fix.

A hipnotiza un om înseamnă a exercita asupra lui o puternică influență fie prin mărirea puterii de sugestie a hipnotizatorului, fie prin mărirea sugestibilității subiectului.

Hipnoza nu cuprinde în întregime emisferile cerebrale, adică în timpul unei hipnoze obișnuite voința subiectului e înlocuită numai parțial de aceea a hipnotizatorului. De aceea, dispozițiile date de hipnotizator sînt limitate. Dacă el cere, de pildă, celui hip-

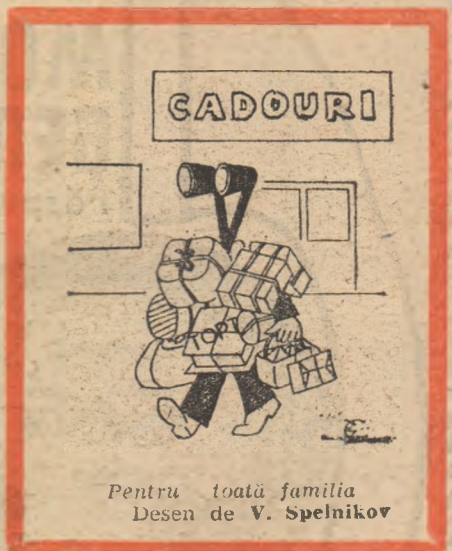
dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo
g dialog dialog dialog a
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
q dialog dialog dialog dialo

notizat să îndeplinească o acțiune care-i lezează un interes vital, îi atinge demnitatea sau pudora etc., subiectul nu execută ordinul primit, dat fiind că inconștientul „supraveghează” atent felul comenzilor și, în urma unei lupte acerbe, voința proprie o biră pe cea străină.

În ultimul timp, medicii psihoterapeuți folosesc hipnoza pentru a vindeca boli funcționale provocate de factori psihogeni: viciile incoercibile (alcoolismul, tabagismul, toxicomania), bulimia (lăcomia) etc. De asemenea, grație hipnozei senzațiile neplăcute ale stării de imponderabilitate a astronautilor pot fi atenuate, iar atleții pierd „tracul”, condiție esențială pentru realizarea unor performanțe.

Pentru explicații suplimentare, citiți și „Veac Nou” nr. 42 și 45 1972.

Pentru toată familia
Desen de V. Spelnikov

CORESPONDENȚĂ SENTIMENTALĂ

Cititorii între ei

„Mă numesc Angela Niță, am 19 ani și as dori să fac un schimb de corespondență cu tineri și tinere din întreaga țară pe teme diferite. Adresa mea este: str. Gării nr. 20, comuna Bucecea, jud. Botoșani”.

„Mă numesc Vasile Furtună și am 20 de ani. Doresc să corespund cu tineri și tinere din întreaga țară pe diverse teme. Adresa mea este: Bulevardul Republicii nr. 217, Ploiești”.

„Doresc să corespund cu tineri și tinere din întreaga țară pe teme de literatură, viață, prietenie, educație, filozofie, sport, muzică, turism. Adresa mea este: Nelu Ioan Platon, com. Matei, nr. 223, jud. Bistrița-Năsăud, Oficiul poștal Lechința”.

„Mă numesc Paula Clotocici, iar adresa mea este: Bloc 12, scara B, ap. 1 parter, comuna Bucecea, jud. Botoșani. Sînt elevă în anul I la Liceul teoretic din localitate. Doresc să corespund cu tineri și tinere din întreaga țară pe diferite teme sentimentale”.